

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 46-47 • Perjantaina 18. marraskuuta 2005

56. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Tuttuja
vieraita

Jo kolme vuosikymmentä tien päällä

Kuka olet?

Olen Yrjö Parikka ja syntynyt 1950-luvun alussa Loimaan Pappisissa. Isäni Pauli on lähtenyt Kurkijoen Elisenvaarasta ja äitini Mirja (s. Asikainen) on syntynyt Kurkijoen Sillankorvassa. Minulla ei vanhempieni ja pikku sisareni Senjan lisäksi ole muuta perhettä. On ilmeisesti tullut niin paljon liikuttua maailmalla, etten ole ehtinyt akottua. Asun Loimaan Hirvikoskella.

Minkälaista työtä teet?

Olin Loimaan Hankkijalla myyjänä, kun katselin hie-män kateellisena siellä käyviä myyntiedustajia. Ihailin heitä ja heidän ammattiaan. Toivoin joskus pääseväni itsekin liikkuvaan edustajan työhön.

Kun Fonovox-niminen musiikkialan yritys 30 vuotta sitten haki myyntiedustajaa Turun ympäristöön, hain paikkaa ja heti tärppäsi. Työnantaja sanoi minulle, että hän tulisi neuvomaan ensimmäisiin asiakkaisiin. Minä olin sitä mieltä, että haluaisin luoda omat systeiminä itse ja että pyytäisin apua, jos sitä tar-

vitsisin. Neuvoja en sen koommin pyytänyt enkä saanut, joten olen ihan itse oppinut ammattini.

Ensimmäinen asiakkaani oli Tavaratalo Centrum Turussa. Centrumin ostaja kyseli minulta, olinko ollut kauankin alalla. Vastasin rehellisesti, että se oli ensimmäinen asiakaskäyntini. Ostaja sanoi siihen oitis: ”Laita laukku tuohon, mennään ensimmäiseksi kahville.” Se on jäänyt mukavana muistona mieleeni, sillä keskustelu oli mukavan

lenterit, lippikset, karpäslätkät ja monet muut. Musiikki ja elokuvat ovat kuitenkin edelleen suurin myyntiartikkeli.

Viihdyn työssäni, eikä sellaista aamua ole, ettenkö lähtisi mielelläni tien päälle. Kilometrejä on kertynyt yhteensä autojeni mittareihin 2,5 miljoona kilometriä. Autoja olen kuluttanut jo monia. Enemmän tietoenkin voisi olla yötä hotelleissa, mutta hotellihinnat ovat tätä nykyä niin korkeita, ettei oikein kannata Tampereen tai Turun nurkissa pyöriessä niitä käyttää. Eri asia on, kun lähdän Itä-Suomeen, mikä myös tällä hetkellä kuuluu minun alueeseen. Lappeenranta, Imatra, Savonlinna ja Mikkeli ovat niin kaukana, ettei sinne kannata yhdeksi päiväksi lähteä, joten sillä reissulla tulee oltua yö tai kaksi pois kotia.

Loimaan Esson kauppias Rauno Lindfors on tyytyväinen Yrjö Parikan tarjoamiin palveluihin. Heidän yhteistyönsä on sujunut jo vuosien ajan. Parikka pitää huolta siitä, että muun muassa Loimaan Esson CD- ja DVD-hyllyt ovat siistit ja ajan tasalla.

”En minä musiikista mitään ymmärrä, mutta sen tiedän, miten sitä myydään.”

rento, ja sain siinä hyviä vinkkejä tulevalle uralleni.

Matilla ja Tepolla olin töissä vähän alle vuoden, jolloin alueena oli koko Suomen musiikkiliikkeet ihan pohjoisinta Lappia myöten. Fazer-Musiikki/Levypiste oli seuraava työnantajani. Tuon työsuhteen aikana noin kymmenen vuotta sitten vaihdoin itsenäiseksi myyntiedustajaksi. Silloin myytävien tuotteiden listalle tulivat myös erilaiset liikelahjat: mainoskynät, sytkärit, ka-

Sivullamme TANAAN mm.

Muistokirjoituksia	3
Olavi Orpana 80 v.	4
Hiitolan kirkonkello ym.	6-7
Kertun unia	8
Eino Heikinmaa, osa 21	10-11
Eija Kareen kynä kertoo	11

Seuraavat Kurkijokelaiset: Loimaan Karjalaisten juhlalehti 2.12., joululehti 16.11., 30.12.2005, 13.1.2006

Toimitus on poikkeuksellisesti kiinni perj. 2.12. Toimittaja tavattavissa Kirjamessuilla Karjalatalolla Helsingissä.

Nykyaikaisen ”laukkurysän” tavaravalikoima kulkee auton tavaratilassa. Yrjö Parikan auton perä on ihan täynnä levyjä, musiikkia ja elokuvia.

1970-luvulla, kun musiikkikasetteja alettiin myydä huoltoasemilla, oli epäilevä, mutta nyttemmin CD-levyjen ja DVD-levyjen aikaan on kaikille ihan selvää, että niitä myydään myös huoltoasemilla.

Alussa ei ollut kännyköitä eikä tietokoneita. Teletomistojen ovien takana oli aamuvarhaisina tunteina jopa jonoja, kun myyntiedustajat jonottivat puheliimeen reissussa ollessaan. Asiat tulivat kuitenkin hoidettua, vaikka täytyy myöntää, että näin kännyköiden aikana soittaminen on paljon helpompaa. Kännyköitä edelsivät kiinteät autopuhelimet ja NMT-puhelimet.

Miten työsi on muuttunut vuosikymmenien kuluessa?

Asiakkaitani alussa olivat tavaratalot ja musiikki-liikkeet ja nykyään oikeastaan ainoastaan huoltoasemat. Ensimmäinen reaktio

Alussa myytiin musiikki savikiekkoina ja kasetteina, nykyään kasettien teko on täysin loppunut. CD-levyt ovat syrjäyttäneet vanhemmat taltiointimuodot. VHS-videot olivat jokin aika sitten kotielokuvien tallenteet. Nyt niitäkään ei enää tahdo saada. DVD-elokuvat ovat tätä päivää. Niiden myynti on lisääntynyt huomasti.

Myös huoltoasemat ovat muuttuneet. Enää entisiltä huoltoasemilta eivät autotilijat saa autoilleen muuta huoltoa kuin polttoaineita ja erilaisia ostettavia tuotteita. Asemista on tullut liikenneasemia. Ne ovat kasvaneet suuriksi yksiköiksi, joissa on kaikenlaista palvelua autoilijoille itselleen partureista lähtien.

Nyttemmin tietokone on vallannut myös minun talouteni. Sähköpostilla lähtetelen iltaisin asiakkaitteni päivän aikana tekemät tilaukset keskusvarastolle, josta tavara toimitetaan suoraan asiakkaille. Minun tehtävänäni on pitää huolta levyhyllyjen täydentämisestä yms. sekä kertoa asiakkaille uutuuksista.

Mitä harrastat?

Harrastan penkkiurheilua, lentopallon pelaamista, luonnossa liikkumista, bingoa, pyöräilyä sekä talvella laskettelua. Matkailukin kiinnostaa. Rodoksesta on muodostunut lempipaikkani, jossa olenkin lomaillut yli 20 kertaa. Lapissakin on mukava käydä aina silloin tällöin. Salpausselän kisoja olen käynyt katsomassa aina mahdollisuuksien mukaan.

Minulla on koira, joka kylläkin asuu äitini luona maalla. Siellä käyn lähes joka päivä heitä katsomassa. Maalaistalon pihalla on myös hyvä huoltaa autoa ja järjestellä ja hinnoitella tuotteita.

JATKUU SIVULLA 9

18.11.2005

Pääministerin vieraana Kesärannassa

Puolitoista vuotta oli järjestelty pääministeri Matti Vanhasen ja Paikallislehtien Päätoimittajayhdistys PPY:n tapaamista. Lounastapaaminen toteutui tämän viikon keskiviikkona pääministerin virka-asunnolla Kesärannassa. Kutsua oli noudattanut vähän yli 20 päätoimittajaa eri puolilta Suomea. Olimme paikalla hyvissä ajoin.

Nimenhuudon jälkeen pääsimme tutustumaan Kesärannan sisätiloihin. Kuistille oli tervetulo-tervehdykseksi sytytetty lyhtyihin tuikkukynttilöitä. Vastaanotto oli lämmin. Ensimmäiseksi saimme kuulla, että talouspoliittisen valiokunnan kokous oli venymässä odotettua pidemmäksi, joten saisimme odotella pääministeriä jonkin aikaa. Meidät ohjattiin sivuhuoneisiin.

Kun pääministeri lopulta saapui, pääsimme nauttimaan lounasta. Samalla saimme kysellä mitä tahnassa. Kunta-asiat luonnollisesti kiinnostivat paikallis-lehdissä työskenteleviä. Pääministeri painotti muun muassa sitä, että työväestö saattaa tällä menolla loppua avoimilta työmarkkinoilta. Julkinen sektori on paisunut ja paisumassa edelleen. Hallitus yrittää teh-

dä kaikkensa, jotta saataisiin julkisen sektorin menovauhtia hidastettua, mutta edes hidastaminen ei tule olemaan helppoa. On merkittävää, että myös isot kunnat kärsivät kasvamisesta. Siihen ei kuntaliitoksista ole apua, eikä tämä hallitus aiokaan laatia pakkolakia kuntien yhdistämiseksi. Sitä ei kuitenkaan pääministeri voi luvata, mitä esimerkiksi viiden vuoden päästä tapahtuu.

Kurkijoki-Säätiö ja Kurkijokelainen halusivat muistaa ”Vuoksenrannan poikaa” viemällä tuliaisina karjalampiiraita. Kerroin piiraita ojentaessani, että olin katsellut huolestuneena pääministerin vähän väliä kysymysten vastaamisen takia keskeytynyttä ateriointia, joten piiraat varmaan maistuisivat välipalana. Pääministeriä nauratti. Hän myös tiesi heti, että Kurkijoki on karjalainen pitäjä ja kertoi, että hän oli nähnyt syyskesällä 1991 Kurkijoen kirkon savuavat rauniot. Kuva tapahtumasta on toisaalla lehdessämme ja tarkempi kertomus myöhemmin ilmestyvässä numerossa.

Oikein hyvää pikkujoulua kaikille!

Raija Hjelm

*Pääministeri Matti Vanhanen
Paikallislehtien
Päätoimittajayhdistykselle:
”Haluaisin olla myös maan
hiljaisten presidentti.”*

Kuolleita

Suvun vanhin
Katri PUPUTTI
o.s. Paju
* 26.7.1910 Kurkijoella
† 24.10.2005 Loimaalla

Oli kaipuusi Karjalaan,
pääsit kotiin uuden maan.

Katria kaipauksella muistaen
sisar ja kolme veljeä
perheineen
sukulaiset ja ystävät

Katri on siunattu viimeiselle matkalleen Oripään kirkossa
4.11.2005. Lämmin kiitos osanotosta.

Rakas Äitini ja Tätimme

Maija KOSONEN

o.s. Kylliäinen
* 29.10.1913 Kurkijoki
† 11.11.2005 Helsinki

Maa on niin kaunis, kirkas Luojaan taivas,
ihana on sielujen toivotie.
Maailman kautta kuljemme laulain
Taivasta kohti matka vie.

On matkasi ollut pitkä ja niin elämäntäyteinen.
Mut´ nyt ovat voimasi poissa ja kaipaat
levollen.
Olet tullut matkallasi Isä Jumalan portillen ja
sinne Taivahan kotiin suojaan enkelin
siipien nyt Sinut saattelen.

Sanomattomasti kaivaten
Irma

Iina ja Pia
muut sukulaiset ja ystävät

Rakkaamme siunataan läheisten läsnä ollessa.

Lämmin kiitos Teille kaikille,
jotka kunnioititte rakkaamme
HELMI MARIA KYLLÄISEN
muistoa ja otitte osaa suureen suruumme.

Ritva ja Virve

NIMIPÄIVÄT

pe 18.11. Tenho, Jousia
la 19.11. Liisa, Liisi,
Elisa, Eliisa, Elise,
Elisabet
su 20.11. Jari, Jalmari,
Tuomiosunnuntai,
Lapsenpäivä
ma 21.11. Hilma
ti 22.11. Silja, Selja

ke 23.11. Ismo
to 24.11. Lempi, Lemmikki,
Sivi
pe 25.11. Katri, Kaija, Katja,
Kaarina, Kaisa,
Kaisu, Katariina, Katariina,
Kati, Riina
la 26.11. Sisko
su 27.11. Hilikka
ma 28.11. Heini
ti 29.11. Aimo
ke 30.11. Antti, Antero,
Atte
to 1.12. Oskari

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus
Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoinna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen jättämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

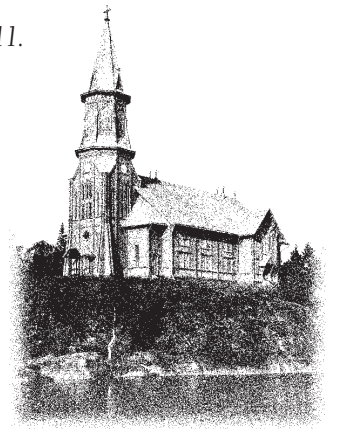
vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Hartaus sunnuntaiksi 20.11.
Tuomiosunnuntai

**Elä kuin
viimeistä
päivää!**

Kristillinen kirkko opettaa, että aika ei pyöri kehää eikä ihmisen synny yhä uudestaan, vaan kaikella on alkunsa ja loppunsa. Aika on kerran alkanut ja kerran aika myös päättyy. Myös ihminen elää täällä aikansa, syntyy ja kuolee. Mitä tulee sen jälkeen?

Me olemme kuolevaisia. Minä olen kuolevainen. Televisiossa näemme kuoleman uutisissa ja elokuvissa. Mutta omaa kuolemaamme emme katso televisiosta, vaan siinä me itse olemme kerran pääosassa.

Olisi oikeastaan hyvä, jos eläisimme kuin viimeistä päivää. Tällä tarkoitan sitä, että joskus voisi kysyä itseltään, mitä oikeastaan haluaisin tehdä, jos tietäisin kuolevani pian. Jos aikaa on vain vähän, mikä olisi silloin minulle tärkeää. Ehkä voisin jo nyt alkaa toteuttaa sitä. Enhän voi tietää, onko minulla aikaa jäljellä paljon vai vähän. Silloin jokainen päivä on arvokas ja jokainen kohtaaminen tärkeä.

Joskus kiire ja vauhti voi sokaista näkökyvyn niin, ettei huomaakaan tärkeimpiä asioita elämässä. Vähemmän tärkeitä asioista voi tulla elämän sisältöä. Ja vasta lopussa huomaakin tavoitelleensa sellaista, millä ei loppujen lopuksi kovin paljon arvoa ollutkaan.

Kerran viimeisellä tuomiolla tuomarina on Hän, joka näkee myös pintakiillon alle. Se mikä ihmisten silmissä on näyttävää, voi osoittautua kovin köykäiseksi. Silloin voi käydä vähän niin kuin Mikko Alatalon laulussa Rikoo on riskillä ruma:

”Jos sais kerran reissullansa, meinaan että pysymään puhtaina elämän vapaapaineissa. Olen kerrastoa monta nähnyt ja tosi surkeassa kunnossa. Saa päällysvaatteet rahalla, mut kerrasto on jokaisen omassatunnossa. Viimeisenä päivänä shaketit ja haalarit portilla riisutaan ja siinä sitten seisotaan kaikki, kun kerrastot katsotaan. Ja mahtaa se olla kauhia näky, sillä rikoo on riskillä ruma...”

Mitä mahtaakaan paljastua, kun kerran kerrastot katsotaan? Viimeisellä tuomiolla ja maailmanloppulla pelottelijoita aina on riittänyt. Raamatun sana meille on kuitenkin rohkaiseva. Sen, joka panee turvansa Vapahtajaan, ei tarvitse peläten odottaa loppua. Silloin voi kuolemankin kohdata levollisin mielin. Mutta Raamatun sanoma on myös tinkimätön: Jumalalta ei voi mitään salata. Kerran katsotaan, mitä kukin on elämällään tehnyt.

Siihen asti, oman elämämme loppuun saakka, voimme toimia uskonpuhdistajamme Martti Lutherin ohjeen mukaan ja istuttaa omenapuita. Hänen kerrotaan sanoneen: ”Jos tietäisin, että huomenna tulisi maailmanloppu, niin tänään istuttaisin omenapuun...” Tämä tarkoittaa sitä, että emme istu pelkäämässä, vaan toimimme ihmiskunnan parhaaksi. Lähimmäisen rakastaminen ja auttaminen ovat hyvä tapa olla istuttamassa omenapuita. Silloin voi tuomiopäivä olla ”rakas viimeinen päivä”.

Tapani Erämäja

Kirjoittaja on Pyhärannan
kirkkoherra ja retriitinohjaaja.

Tapahtumia

Mellilän Karjalaiset ry:n 60-vuotisjuhla

sunnuntaina 18.12.2005 klo 14
Vanhustentalon Päiväkeskuksessa

• Arvi Heinonen esittelee seuran historiikin

Joulupuuro- ja piiraskahvitarjoilu

Tervetuloa!

Kokouksia

Mustialan Yhteismetsän osakaskunnan varsinainen kokous

pidetään maanantaina 28.11.2005 klo 10.00 Loimaan Seudun Osuuspankin kokoustiloissa. Käynti Väinämöisenkatu 6 B ovesta. Kokouksessa käsitellään ohjesäännön 7 §:n määräämät asiat.
Hoitokunta

In memoriam

Kahden pitkän elämän täyttymys

Muistelen tässä kirjoituksessani kahta pitkää elämänpolkua. Molemmat ovat saaneet täyttymyksensä muutaman kuukauden välein. Kaksi karjalaista, kurkijokelaista, samankyläläistä ja tovin samassa perhepiirissäkin asunutta naista on siirtynyt tuonilmaisiin. Kumpikin oli syntynyt viime vuosisadan alkupuolella Suomen suuriruhtinahanmaahan ja viettänyt lapsuutensa ja nuoruutensa itsenäisen Suomen aamunkoitossa. Vuosikymmenet heidän elämänsä kuvaansa kuului hellittämätön työmaa- ja karjataloudessa rauhan aikana ja ennen kaikkea raskaina sotavuosina sekä vielä käsittämättömän kohtalon kolhimina evakkoina.

Kummitätini, rist’äitini Erika Häkli syntyi 22.9.1904, täytti 100 vuotta viime syksynä ja kuoli 16.7.2005 Loimaalla. Hänen syntymäkylänsä oli Vätikkä, josta hän muutti vanhempiensa mukana naapurikylään Lapinlahdelle. Nuori neito Erika Heinonen avioitui Pekka Puputin kanssa ja leskeksi jäätyään Mikko Häklin kanssa. Kun Puputtien maatila jaettiin 1930-luvun alussa, hänestä tuli meille kantatilalaisille toisiin Riikka, joka yhdessä miehensä ja anoppinsa kanssa rakensi uuden talon ja pihapiirin, viljeli maata ja hoiti karjaa. Muistan kummitätini herkäät naurut ja itkut ja myös hänen laulunsa. Vaikka hän ”ei viimeisinä vuosina

sinaan tuntenut vierellä ollijaa”, niin kuin hänen tyttärentyttärensä kirjoitti, hän yhtyi 100-vuotisjuhlissaan virrenveisuuseen, sanat ulkoa muistaen. Lapsuudessa opittu murre ei hänen puheessaan koskaan juuri muuksi muuttunut. * * * Sisareni Katri Puputti syntyi 26.7.1910, täytti 95 vuotta viime kesänä ja siirtyi ajasta ikuisuuteen 24.10.2005 myös Loimaalla. Hän oli suuren perheen esikoinen, isän kuollessa vasta 16-vuotias, veljesparvesta osaltaan huolta pitänyt. Hän paneutui antaumuksella karjanhoitoon ja toimi ammatin parissa evakkovuosina eläkeikänsä asti.

Muistan siskoani vankan vakaumuksen ihmisenä, oikeudenmukaisuudessaan periksi antamattomana karjalaisena. Ryöstösaaliina menetetty synnyin- ja kotiseutu ehtymättömin muistoin olivat loppuun asti hänen mielessään ja hänen toismurteiset ystävänsäkin oppivat ymmärtämään häntä ja hyväksymään hänen joskus jyrkätkin mielipiteensä. Tiistaipäivä 25.10. oli aurinkoinen, ja pieni pakkas näkyi metsien ja peltojen kuurassa. Saatoin ruumisautoa Loimaalta Orispäähän, tuttua tietä jo kevästä 1941 alkaen, jolloin olin muuttokuorman kyydissä matkalla Kössille Myllykylän Ruoholaan. Saman vuoden syksyllä tiestä

tuli jokaviikonloppuinen koulutieni myös ankarana sotatalvelena 1942. Tie oli tullut hyvin tutuksi Katrillekin. Saattomatkalla mieleeni nousivat alkusanat Uuno Kailaan runosta Karavaani: ”Tien lapsia olemme, matkaan syntyneitä, karavaaniheimoa retkellä elämän.” Muistin elävästi myös kaksi muuta matkalle lähtöä, maaliskuussa 1940 ja syyskuussa 1944, molemmat maanantaipäiviä, niin kuin Katrin kuolinpäiväkin. Molemmilla kerroilla Katri lähti matkaan hoitamansa lypsykarjan kanssa kodittomana, nyt viimeisellä matkallaan, uskomme mukaan, kohti uutta kotia. * * * Siskoni ja kummitätini lepäävät nyt lähekkäin Orispään kirkkomaassa. Siellä ovat vuosikymmenien sa-

tossa saaneet viimeisen leposijansa myös kymmenet muut lapinlahtelaiset maatalousväestöön kuuluneet raatajat, joille Katri muutamia vuosia sitten puuhasi, tuloksetta, omaa muistomerkkiäkin. Heidän muistonsa joka tapauksessa elää ja kertoo työstä ja kirjoittamattomista kohtaloista. Rauha heille kaikille, ikuisen rauha Katrille ja Riikalle. Heidän muistonsa keskellä itse vielä elämää jatkaen lainaan Kailaan lisäksi toistakin elämän ja kuoleman runoilijaa Sirkka Turkkaa, vain vähän muuttaen: ”Me kutsumme heitä, mutta he eivät käänny enää. He ovat matkalla lapsuutensa metsiin, sinisen kukan ja kultaisen syksyn maahan. Siellä laulavat toisenlaiset linnut.”

Erkki Puputti

Sisareni Helmi Marian muistolle

Kutsuin sinua usein Helmi Mariaksi, koska olit saanut tuon suvussamme esiintyneen mielestäni hyvin kauniin nimen Maria toiseksi nimeksesi. Synnyit Pajun perheeseen suuren lapsikatraamme esikoiseksi 20.3.1925 Kurkijoen Rummunsuolla. Lapsuuden leikit ja kouluajan muistot liittyvät noihin Kurkijoen maisemiin, joita kävit myöhemmin parikin kertaa katsomassa. Olit 15-vuotias, kun per-

heemme lähti ensi kertaa evakkoon ja sinä jouduit evakkotaipaleelle lehmien kera niistä huolehtimaan. Minä Loimaalla syntyneenä ja kasvaneena opin ymmärtämään sinun muistojesi kautta evakkotaipaleen kovuuden ja kodin jättämisen ikävän. Evakkotaipaleenne kulki Viitasaaren kautta Alastarolle, josta kotiuidutte takaisin Kurkijoelle keväällä 1942. Rippikoulun kävit Viitasaarella ja nuoresta

avioitunut Väinö Kylliäinen kanssa 10.9.1949. Yhteistä taivalta ehditte kulkea hie- man yli 50 vuotta. Rakensitte ensimmäisen kotinne Loimaan kunnan Euran kylään. Kaiken alusta aloittaminen ja karjatilän hoito vaativat ahkeruutta ja sitkeyttä. Eläkeiän lähestyessä luovuitte maatilastanne ja rakensitte uuden kotinne lähemmäksi palveluja Loimaan kaupunkiin, Myllykylään. Loimaalle muutettuanne työskentelit 11 vuotta Loimaan Seudun Puhelin Oy:ssä. Eläkepäiviinne toi iloa ja sisältöä tyttärentyttären Virven hoivaaminen ja helliminen. Hän sai kasvaa ja varttua mummin ja papan hellässä huomassa. Viimeisinä elinkuukausinasi nuo osat vaihtuivat. Kun omat voimasi eivät enää riittäneet, Virve luki sinulle ja ulkoilutti sinua. Marttatyössä ehdit olla mukana 57 vuotta. Toimit Rummunsuon marttakerron puheenjohtajana ja si-

teeninä useita vuosia sekä Kurkijoen marttayhdistyksen sihteerinä ja tilintarkastajana. Noista vuosista sinua on muistettu ansiomerkkein. Tyttäresi Ritva seuraa jalanjälkiäsi, toimien nyt kerhon sihteerinä. Myös minut houkuttelit mukaan marttatoimintaan. Runot olivat lähellä sydäntäsi, ja luit paljon myös elämäkertoja ja historiallisia teoksia. Olit erittäin taitava käsitöiden tekijä. Monet kutomasi ja nypläämäsi liinat koristavat pöytäamme ja jäävät meille ikuisiksi muistoksi sinusta. Jaksoit kantaa huolta aina meistä muista ja meidän pärjäämisestämme, kunnes vakava sairaus nujersi sinunkin tarmokkuutesi ja elämänhalusi. Nukuit ikiuuneen varhain lauantai-aamuna 29.10. Jäämme kaipaamaan sinua ja huolenpitoasi.

Sisaren Riita

Sanan Voimaa

- 18.11. Te olette kuulleet Jobin kestävydestä ja tiedätte, mihin tulokseen Herra antoi sen johtaa. Herra on laupias ja anteeksiantava.
- 19.11. Iloitkaa päivittäin sitä enemmän, mitä enemmän pääsette osalliseksi Kristuksen kärsimyksistä, jotta saisitte iloita ja riemuja myös silloin, kun hänen kirkautensa ilmestyy. 1 Piet. 4:13
- 20.11. Joka väittää olevansa valossa mutta vihaa veljeään, on yhä pimeydessä. 1 Joh. 2:9
- 21.11. Minä en häpeä evankeliumia, sillä se on Jumalan voima ja se tuo pelastuksen kaikille, jotka sen uskovat, ensin juutalaisille, sitten myös kreikkalaisille.
- 22.11. Sen tähden me voimme turvallisin mielin sanoa: - Herra on minun auttajani, siksi en pelkää. Mitä voisi ihminen minulle tehdä? Hepr. 13:6
- 23.11. Kansat iloitkoot ja riemuitkoot, sillä sinä jaat niille oikeutta, sinä johdatat kansakuntia maan päällä. Ps. 67:5
- 24.11. Mutta me emme ole saaneet maailman henkeä, vaan Jumalan oman Hengen, jotta tietäisim-

- me, mitä hän on lahjoittanut meille. 1 Kor. 2:12
- 25.11. Kuka uskoo meidän sanomamme? Kuka ymmärtää Herran käsivarren voiman? Jes. 53:1
- 26.11. Mutta minä kohotan katseeni Herraan, odotan pelastusta Jumalaltani. Jumalani kuulee minua! Miika. 7:7
- 27.11. Tutkikaa itseänne, oletteko uskossa. Pankaa itsenne koetteelle. Ettekö huomaa, että Jeesus Kristus on teidän keskellänne? Ellei niin ole, ette selviydy koetuksesta. 2 Kor. 13:5
- 28.11. Jos me elämme Hengen varassa, meidän on myös seurattava Hengen johdatusta. Gal. 5:25
- 29.11. Murtunut mieli on minun uhrini, särkynyt sydäntä et hylkää, Jumala. Ps. 51:19
- 30.11. Teidän tulee uudistua mieleltänne ja hengeltänne ja pukea ylleen uusi ihminen, joka on luotu sellaiseksi kuin Jumala tahtoo, elämään oikeuden ja totuuden mukaista, pyhää elämää. Ef. 4: 23-24
- 1.12. Näin meidän Jumalamme hyvydydessään armahtaa meitä: Korkeudesta saapuu luoksemme aamun koitto. Luuk. 1:78

iästäsi huolimatta ehdit jo työskennellä siellä sairaalassa. Osallistuit myös Lotta-toimintaan kutomalla sukkia ja lapasia sekä leipomalla rintamalla olleille sotilaille. Toinen ja lopullinen lähtö Kurkijoelta tapahtui

syyskuussa 1944. Tällä kertaa ensimmäinen sijoituspaikkanne oli Kurikka. Tuona aikana kävit Ilmajoen Etelä-Pohjanmaan kansanopiston, jossa solmit elinikäisiä ystävyysuhteita opiskelutovereihin. Loimaalle muutettuanne

Onks tietoo KYSYMYKSET?

- 1. Missä kuussa on kesäpäivänseisaus?
- 2. Ketkä ovat kantajina taulussa ”Haavoittunut enkeli”?
- 3. Missä Kansainvälinen tuomioistuin sijaitsee?
- 4. Minkä kaupungin syväsataman nimi on Valko?
- 5. Kuinka monta kertaa päivässä muslimin tulee rukoilla?
- 6. Missä kuussa on talvipäivänseisaus?
- 7. Mille maalle Färsaaret kuuluvat?
- 8. Montako kuntaa Suomessa on?
- 9. Mikä oli Jugoslavian presidentti Titon oikea nimi?
- 10. Miten numerosarja 000001 liittyy marsalka Mannerheimiin?

Muistettavaa

Kurkijoen Marttayhdistys ry:n 100-vuotisjuhla su 20.11. Metsämaalla alkaen klo 10 sanajumalanpalveluksella Metsämaan kirkossa ja jatkuen välittömästi sen jälkeen lounaalla ja juhlalla Kalliohovissa. Yleisön pyynnöstä **Rienuavioliitto** ti 22.11. klo 19.00 TKN, Itäpellontie 2, Turku. Tervetuloa! Yhdyshenkilö Helena Aro p. 040-703 3120. **Vampulan Karjalaiset ry:n Pikku-joulu** 60-vuotisen toiminnan merkeissä la 26.11. klo 19 Jonkan kartanossa. Ohjelmassa juhlapäiväillen, puheita ja musiikkia J. Koivun haneureineen. Sitovat ilm. 22.11. mennessä Tuulikille p. 0440-318 340 tai Mirjalle 0500-222 889. Tervetuloa! Varsinais-Suomen Karjalaisseurojen Piiri järjestää yhteiskuljetuksen Karjalan Liiton **hengellisille päiville Viipurin** 17.-19.3. Tiedustelut marraskuun loppuun mennessä Kaarlo Kojo puh. (02) 487 9386,

Martti Hirvonen puh. (02) 261 7216 tai Pirjo Salminen puh. (02) 235 0641. Karjalan Liiton järjestämä **talvisodan syytymisen muistojuhla** ke 30.11. klo 18 Tampereen tuomiokirkossa. Karjalan Liiton järjestämä **Karjalaisten kirjojen kirjamesut** pe 2.12. klo 14-19 ja la 3.12. klo 11-18 Karjalatalolla Helsingissä. **Kurkijokelaisten ja hiitolaisten yhteinen joulujuhla** la 10.12. klo 13 Karjalatalolla Helsingissä. Aiemmin ilmoitetusta poiketen juhla on siis lauantaina, ei sunnuntaina. **Retki Helsinkiin Karjalatalolle** la 10.12. Pikkujoulujuhlaan johon osallistuvat Hiitola, Kurkijoki, Kaukola ja Kirvu. Ohj. mm. joulupuhe Isä Mitro. Retken hinta 30 +. Lähtö Porin linja-autoas. klo 8.30. Lisätiet. ja sitova ilm. Raija Laaksonen puh. 040-538 7401 ja (02) 633 4975. Kaikki ovat tervetulleita! Järj. Hiitolan Pitäjäseura.

Perhe uutisia

Olavi Orpana 80 vuotta

Olavi Samuel Orpana syntyi 3.11.1925 Jaakkiman Paikjärvellä maanviljelijän pojan Matti Orpanan ja vaimonsa Aina Valpuri (s. Hamunen) vanhimpana lapsena. Hän muutti vanhempiensa mukana jo 1930-luvun alussa Kurkijolle, Soskuan kylään, josta vanhemmat hankkivat maatilan. Täällä hän varttui ja täältä hän lähti jo 17-vuotiaana takaisin Jaakkimaan, Huuhanmäen varuskuntaan, sotataitoja oppimaan ja hyvin pian rintamalle isänmaata puolustamaan. Hän ehti olla mukana rajuissa Kannaksen taisteluissa, kerran jo vangiksikin ilmoitettuna.

Sodan jälkeen Olavi Orpana avioitui ja siirtyi hyvin pian Pohjois-Karjalaan, Joensuuun autoilijaksi. Hän ja Inkeri-vaimonsa (s. Puhakka) saivat perheeseen 10 lasta, jotka ovat löytäneet paikkansa yhteiskunnan eri aloilla. Inkeri-äiti

sai tänä vuonna tunnustuksena omien ja seurakunnan päiväkerholasten hyvää kasvatuksesta Presidentin ojentaman äitienpäivämitalin eli Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan 1. luokan mitalin kultaristein.

Olavi Orpana on harrastanut valokuvausta ja lukemista, kalastusta ja marjastamista ja luonnon helmasa kulkemista, mökkeilyä ja ulkomaanmatkailua. Hän on rakentanut ja remontoinut omakotitaloaan Joensuussa ja mökkiään Ilo-mantsin Huhuksessa, kuniin Koitereen rannalla. Olavi on ollut innokas perhesiteitten ylläpitäjä, joka on ollut tervetullut vieras niin lastensa kuin sisarus-
tensakin perheissä. Olen hänen kanssaan samonnut Israelin laaksot ja vuoret sekä kotiseudun, Laatokan, ihanat maisemat. Hänen tarmonsia on vieläkin herpoamaton tänä vuonna suoritetusta vaikeasta leikka-

Olavi Orpana vaimonsa Inkerin kanssa kotonaan Joensuussa edellisillä syntymäpäivillä.

uksesta huolimatta.

Tahdomme toivottaa Olavi-veljellemme yhdessä lasten, lastenlasten ja lapsenlapsenlapsen kanssa merkkipäivänä mitä parhaita onnea ja runsasta Ju-

malan siunausta! Suokoon Hyvä Jumala hänelle paljon hyviä ja siunausrikkaita elämän vuosia.

Eino Orpana

Terttu Hyttisen runo

Kurkijokelainen-lehdessä nro 44-45 julkaistiin runo ”Isoäiti Maria” ja todettiin, että kirjoittaja on tuntematon. Runolle löytyy kirjoittaja, joka on Terttu Hyttinen. Runo löytyy

teoksesta ”Tunnustelen tätä päivää”, Pohjoisten kirjailijoiden antologia 1975.

Runo löytyy myös kirjasta ”Tämän runon haluaisin kuulla 2”, jonka on julkaissut Tammi. Minulla on

tämä teos, josta olen saanut nämä tiedot.

Runo on todella koskettava, ja siinä on varmasti monelle ajattelemisen aihetta. Moni isoäiti kokee varmasti näitä samoja asioi-

ta kuin tässä runossa kerrotaan. Muutamassa kohdassa runoa on pieniä virheitä, mutta alkuperäisen löytää edellä mainituista teoksista.

Hyviä lukuhetkiä runojen ystäville, toivottelee

A. V.

Kirvun museoon yleisöryntäys

Avointen ovien päivänä kävi seitsemän tunnin aikana yli 250 vierailijaa tutustumassa Kirvun Pitäjämuseoon Mäntsälässä. Vierailijoita tuli jatkuvana virtana Mäntsälän lisäksi eri puolilta maakuntaa.

Museo perustettiin 20

vuotta sitten Mäntsälän 400-vuotisjuhlavuoden yhtenä tapahtumana. Museo ja sen arkisto ovat normaalisti auki vain sopimuksen mukaan. Vuosittain siellä vierailee yhteensä noin 3 000 – 4 000 tutkijaa ja tutustujaa. Museo on koottu, hoidettu sekä esi-

teltty yleisölle kokonaan vapaaehtoisvoimin.

Viipurin Suojeluskunta ja Lotta Svärd –piirin Perinnekilta vieraili äskettäin museossa ja suurella mielenkiinnolla tutustui pelastettuihin historiallisesti merkittäviin esineisiin.

Ryhmän mukana olivat muun muassa valtiomies, Talvisodan puolustusministerin Juho Niukkanen poika Erkki Niukkanen ja Viipurin pitkäaikaisen kaupunginjohtajan, kansanedustaja Arno Tuurnan poika Hannu Tuurna.

Viipurin Suojeluskunta- ja Lotta Svärd –piirin perinnekilta varasi jo tammikuussa tutustumispäivän Kirvun Pitäjämuseoon. Museoon pelastettu, valtiomies ja Talvisodan aikana puolustusministerinä toimineen Juho Niukkanen esineistö kiinnosti erityisesti maanpuolustusperinteen vaalijoita.

Marttojen historiikki valmis

Kamarineuvos Kari Rahialan aloitteesta vuonna 2001 alkanut Kurkijoen Marttayhdistyksen ja varsinkin kirjoittaja FM Päivi Mikolan viisivuotinen urakka on saatu kansien väliin. Marttojen 100-vuotishistoriikki julkaistaan arvoisessaan tilaisuudessa marttayhdistyksen 100-vuotisjuhlassa Metsämaan Kalliohovissa ensi sunnuntaina 20. marraskuuta.

Tietojen keräämisessä käytettiin myös yhdistyksen ja kerhojen arkistoja sekä henkilöhaastatteluja. Yhdistyksen historiaan mahtuu 32 kerhoa. Muutama jo lopetetun kerhon ar-

kistoista osa saattaa olla edelleen jonkun yksittäisen ihmisen hallussa, mahdollisesti hautautuneena ullakolle. Arkistomateriaali olisi hyvä saada yhdistyksen haltuun ja edelleen hyvään talteen Kurkijoki-museolle.

Historiikissa on kolmi-sensataa sivua ja 115 valokuvaa. Kirjan on kustantanut loimaalainen KustannusHD. Kirjaa tullaan myymään 100-vuotisjuhliissa varsinaisen juhlaohjelman päätyttyä 25 euron hintaan. Kirjaa on saatavissa juhlien jälkeen myös yhdistyksen hallituksen jäseniltä sekä kustantajalta.

Mummo

Mie uon mummo
nirppanokka,
pahhaa haijuu mie en
siijä.
Mist uon näi hienoks
tultkii,
sitä en mie yhtää tiijä.

Sais minnuu nyt viijä
vaik jonneki lustii
paikkaa.
Mikä lie ei oo kuhtujii
liija,
parast pyssyy mökissä.

Pitäskö täs vaikiin olla?
Vällei hurrautan
salakohvit,
panen elämän ranttaliks,
otan pääl tuimat huikat.

Pittää rimpuilla elämäs
kii,
lössiks ei passaa heittää,
ja olla niiku ei oliskaa,
muuteha ne mullal
peittää.

Anna

Museon puuhamies Soini Hämäläinen ja kymmenen hallituksen ministerin Juho Niukkanen poika Erkki muistelevat Niukkanen rohkeata työtä Talvisodan puolustusministerinä. Taustalla Juho Niukkanen eduskunnassa ja hallituksessa pitämänsä Suojeluskuntaväpelin puku, sukutilan kunniakirja ja Vapaussodan Kirvun Rintamamiesyhdistyksen lippu.

Televisio myös kiinnostunut

Viime talvena YLE:n television toimittajat kävivät museon arkistosta hankkimassa aineistoa ja kuvaamassa television ohjelmaa Kirvun maankuulusta huopateollisuudesta. Kun tänä vuonna on kulunut 60 vuotta Maanhankintalain vahvistamisesta ja sotien jälkeisen asutustoiminnan alkamisesta, television toinen toimittajaryhmä pyysi Soi-

ni Hämäläiseltä tietoa ja apua televisio-ohjelman tekemiseen Mäntsälän asutustiloilta ja rintamamiestaloista.

Mäntsälän asutustoiminnasta koskevat tiedot on Kirvun museon perustaja aikoinaan kerännyt Maatousministeriön Asutusasiainosaston (ASO) arkistosta.

Kirsti Hämäläinen

Väärin ymmärretty

Niiden lähes 30 vuoden aikana, jotka alle kouluikäisten lasten parissa työskentelin, sattui useinkin valtavan mukavia tapahtumia, jolloin lasten suusta kuului vaikka minikälaisia kommentteja. Monta kertaa oli ihan naurussa pitelemistä, niin hasuja väärin ymmärrettyjä sanoja tuli esiin mitä ihmeellisimmissä tilanteissa. Tässä muutamia lauluihin liittyviä.

Enne ruokailua lauloimme aina tuttua ruokavirttä

”Nyt silmäin alla Jeesuksen, olemme tulleet yhtehen. Sä, Herra, kaikki ravitset, siis siunaa päivän antiimet”. Eräs pikkuinen pojanapero lauloi kirkkaalla äänellä kuuluvasti: ”Sä, Herra, kaikki ravitat...”

Asiasta keskusteltuamme hän sanoi, että äitikin aina ravistaa lääkepulloa ennen kuin antaa. Samalla kysäisin, mitähän ne pöydän antimet oikein ovat, ja vastaus tuli kuin apteekin hyllyltä: ”No, tietenkin pöydän jalat.”

Olimme syysretkellä lasten kanssa kirkon vieressä olevalla hautausmaalla. Keskustelimme kaikista hautausmaahan liittyvistä asioista. Lasten puheissa hautausmaa oli Jumalan puisto ja haudatut ihmiset Jumalan lapsia, aikuisetkin.

Lauloimme sankarivainajien muistomerkin luona laulua, jossa erään säkeistön sanat kuuluvat: ”Taivaan Isä suuri on, minä pieni avuton...” Silloin eräs poika sanoi sankarimuistomerkkiä katsahtaessaan: ”Tuo on

varmasti Jumalan hauta, kun se on niin suuri.”

Lasten hengellinen laulu ”Tyhmä mies hiekalle rakensi, viisas mies kalliolle rakensi” sai aikaan seuraavan vähän huvittavan mielipiteen. Jouni-poikapa loihe lausumaan: ”Väärin. Minä tiedän, miten rakennetaan. Meidän talo on kuitenkin tehty lastulevyille.” Jounin kotiin rakennettiin parastaikaa uutta kotia, ja tämä pieni rakennusmestarin alku tosiaankin tiesi, mistä puhui.

Oma Päivi-tyttäreni oli päiväkerhotädilleen valittanut, ettei hän oikein jaksaisi laulaa kovin pitkiä loppu-

virsiä. Hän olisi mieluummin toivonut, että olisi laulettu sen ajan muoti-iskelmät ”Kuin silloin ennen” tai ”Oi niitä aikoja”.

Kaikista hämmäntävimmän tilanteen koin silloin, kun Juha-poika alkoi toivoa, että laulaisimme sen laulun, jossa Jumala lapsia kivittelee. Vaikka kuinka yritin lapselle selittää, ettemme ikinä ole kerhossa sellaista laulua laulaneet, poika vain intti vaikka kuinka monta kertaa. Siihen oli se asia jätettävä.

Kun sitten aikojen kuluttua kerran lauloimme lapsille tuttua laulua ”Mä olen niin pienoinen”, Juha kiljai-

si minulle: ”Terttu-täti, se on tämä laulu.” Ja selvisihän sekin, missä kohtaa se Jumala lapsia kivittelee. Sehän oli se paikka, missä lauletaan: ”...et Isäni armahin lastasi heitä.” Lapsi ei tietenkään käsittänyt, että heitä on sama kuin hylkää, vaan heittäminen on kivellä viuhauttamista.

Näistä lasten suusta kuulemistani kommenteista saisi melkoisen kirjan koottua, niin paljon niitä kyllä on. Aitoja, ihania, juuri lapsen oman mielen mukaisia lausahduksia jos vaikka minkälaisista asioista.

Terttu Ketola

Martoista ja neuvoista

Aivan kunnioitettavaa, että Kurkijoen Marttayhdistys vielä toimii. Jo on topakoita naisia, kolminkertainen eläköön huuto heille kaikille.

Täällä Korsossakin toimii marttayhdistys, minuaikin on pyydetty mukaan, mutta tykkäsin koko elämän olevan yhtä martan työtä. Meillä on veren perintönä työ ja työ ja laiskana ei pidä olla. Onhan elämässä muutakin kuin työ. En väitä, että nämä martat olisivat sen unohtaneet. Paras sekoitus on Marttaa ja

Mariaa, niin kuin päätoimittajamme totesi. Kaikesa kohtuus eli se kuuluisa talonpoikaisjärki.

Äitini kertoi: ”Siellä meidän koton ol enne marttaneuvojii.” Yksi sellainen oli tullut taloon sanoen: ”En jäänyt naapuriin syömään, kun emäntä keitti siivoamattomista kaloista keittoa.” Ja toinen ihmettelemään: ”Mite se Mar silvii-sii? Häähän on nii siivo ihminen.” Ja tässäkin talossa kiehui samanlainen keitto, eli ahvenia ei oltu suomustettu, vaan syöjä otti nahan

suomuineen pois.

Toiseen taloon, jossa isäntä oli yksin kotona, meni neuvoja, vai lieneekö ollut assistentti. Isäntä istui honksotti toinen jalka keikutuolin käsinojalla. Kuinka ollakaan kotitekoisten housujen sepaluksesta tuli hiljalleen killumaan sukukallisuus. Neuvoja närkästy moi-sesta. Isäntä vain korjasi tilanteen: ”Oisitta het sanont, kerra rupes vaivaamaa.”

Meitä on kaikenlaisia eläjiä. Anoppini antoi vihjeen, että patjan alla housut hyvin prässääntyyt. Ei sen-

tään olkipolsterin alla. Huomasin, kun viikkasin mökin liinavaatteet tuolille ja istuin päälle, eipä tarvita silitysrautaa.

Kerhoneuvoja aikoinaan antoi minulle ohjeita, kyllä vasikat hyvin kasvoi, mutta palstaviljelys ei, sillä puolella välin kesää jo unohtin koko homman. Tällä ikää olen jo puistellut viime ripeetkin puutarhan hoidosta. Näinhän se taitaa olla: hullu paljon työtä tekee, viisas pääsee vähemmällä.

Nykyisin ei niin töistä välitetä, kunhan rahaa jostain tulisi. Tuotto ja voitto on tämän päivän sana, mutta mikään ei näytä riittävän.

Anna

Pitkä syksy

Sitä tässä ihmettelen, kun on jo marraskuu ja vetä satelee. Ei ole yölläkään ollut halloja eikä pakkasta.

Muistammehan kaikki sen talvisodan ajan, kun oli pakkasta ja lunta. Nyt miehen, saadaanko talvea lainkaan. Kun elää vanhaksi, ehtii näkemään monenlaisia syksyjäkin. Kestää tämänkin sää vain täytyy. Täytyy tehdä klapeja ja lämmitää, ettei kosteus sisälle tulisi.

Eilen oli Kokemäen seurakuntatalossa vanhemmalle väelle tilaisuus, jonne minäkin sain kyytiä, kun on näitä tuttuja hyviä ihmisiä täälläkin päin. Siellä nainen puhui meille, miten tärkeä on oppia antamaan anteeksi ja pyytämään anteeksi, jos huomaa sanomisestaan jonkun loukkaantuneen. Emmeidän aina tiedä, keitä jottkut sanomisemme voivat loukata.

Tärkeää se anteeksi pyyntö on ihmisten välillä ja keskuudessa. Onhan meillekin annettu anteeksi jo ammuin sen ristille nauhitun Herramme kautta, jos uskomme häneen. Mutta näiden säiden, joita hän antaa meille, kanssa meidän on vain elettävä päivä kerrallaan ja muistaa, että ”Hän säät ja ilmat säätää ja aallot tainnuttaa...”

Minä mietin, etten jaksa antaa anteeksi naapurival-

tiolle, mitä meiltä vei, vaikka koti on täällä ja elämä hyvissä käsissä. Silti sen muistaa aina, missä on syntynyt ja käynyt koulua, tehnyt töitä ja omalla työllään jo tätä isänmaataan puolustanut, jos sillä on merkitystä, että jo pikkulottana talvisodan aikana kävin lukkunnantalolla ruokaa laittamassa kirkonkylän varti-joille.

Kuutamoilta kotiin juostessani vihollinen yritti lentokoneillaan ampua, ja juoksin saunaan. Kun koneet meni näkymättömiin, juoksin sisälle. Muistan sen aina, kun isäni seiso i kädet ristissä keskellä tuvan lattiaa ja kun avasin oven, hän melkein huusi: ”Missä sie olit?” Sanoin, että ehdin saunaan piiloon. Nyt on rauha sentään meillä, miet-tii

Annakaisa

Syksy

Syksyn tuuli puita riipii, lehdet maahan pudottaa. Pilvet mataba taivahalla, vettä joskus riputtaa. Yksin täällä eläissän i ikävä mun saavuttaa. Sinne kauas kotipaikkaan, minne paluuta ei olekaan...

Annakaisa

Löytyykö vielä valokuvia Elisenvaarasta?

Kurkijokelainen on julkaissut ansiokkaasti kirjoituksia ja kuvia Elisenvaaran suurpommituksesta 20.6.1944. Itse kiinnostuin aiheesta sattumalta toissa kesänä. Veimme Käkisal-mella syntyneen anoppimme Karjalan kierrokselle, joka sattui kiertämään Elisenvaaran aseman kautta. Tuolloin matkaoppaamme liikennöitsijä Eero Moilanen kertoi perusasiat koko kauheudesta. Anoppi Lilli Tiainen tokaisi kertomukseen lakonisesti: ”Siellähän se olin miekii”.

Vuosikymmenten var-

rella anoppini oli kertonut läheisilleen vain, että hän haavoittui Elisenvaaran pommituksessa. Mikä tuo pommitus oli, siitä hänkin vaikeni kuusikymmentä vuotta.

Olen tekemässä nyt tv-dokumenttia aiheesta. Olen tavannut uskomattoman upeita ihmisiä kasvokkain ja puhelimessa. Heitä, jotka kokivat tai näkivät tämän katsastrofin.

Kävimme kesällä myös pienellä joukolla muistelemassa ja kuvaamassa tapahtumia paikan päällä, Elisenvaaran asemalla. Lisäksi

olemme tehneet kuvauksia syksyn aikana Suomen puolella.

Kuvasimme mm. valokuvia Kurkijoki-museossa. Kaunis kiitos siitä.

Materiaalia on muuten hyvin, mutta valokuvia Elisenvaaran asemasta pommituksen jälkeen on niukanlaisesti. Asemasta sinänsä on kyllä kuvia, mutta nimenomaan asema pommituksen jälkeen kiinnostaa.

Nyt pyydänkin lukijoiden apua. Löytyykö teidän albumeistanne tai valokuvapupuista tällaisia kuvia? Elisenvaaran asemaahan

tuhottiin pahoin jo talvisodassa. Ne kuvat ovat lumisesta maisemasta.

Suurpommitushan tapahtui juhannuksen alla, joten kuvat on helppo erottaa toisistaan, myös sen takia, että rakennus on eri. Vanha asemarakennus paloi talvisodan aikana, ja tilalle nousi jatkosodan aikana vähemmän korea asemarakennus, josta siis kuvia kaipa-sin.

Jos löydätte valokuvia 20.6. pommituksen jälkeisestä asemarakennuksesta, ottaisitteko yhteyttä minuun tai

Kurkijokelaisen toimittukseen?

YLE/Erkki Rahkola

PL 277, 90101 Oulu
Puh. 040-828 6080
erkki.rahkola@yle fi

Joulutervehdykset Kurkijokelaisessa

Jälleen on tullut aika lähettää joulutervehdys sukulaisille ja ystäville lehtemme välityksellä. Tervehdykset julkaistaan 16.12. ilmestyvässä joulunumerossa. Tervehdyksen lähettäminen on helppoa. Voit lähettää sen kirjeessä, jossa kerrot oman (ja puolisosin) nimesi ja sen, missä juuresi ovat joko Karjalassa tai muualla, sekä sen, missä nyt asut.

Esimerkki:

Maija (s. Heikäläinen) ja Matti Meikäläinen, Hiitola Hömmö ja Kurkijoki Elisenvaara - Loimaa

Laita myös viiden euron seteli kuoreen, niin maksu on sillä hoidettu. Voit myös tuoda tervehdyksen toimitukseen ja samalla maksaa sen. Näin vältämme laskutuksen aiheuttamat ylimääräiset kulut ja vaivat.

Lehden osoite on
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA.

Hiitolan kirkonkello palasi omiensa

Hiitolan suurin kirkonkello siirrettiin täysin palvelleena Nuijamaalta Noormarkkuun. Pitkä evakkotaival päättyi tiistaina 8.11.2005 lopulta sinne, missä on monien hiitolaisen henkilöiden lisäksi kirkosta evakuoitua materiaalia sekä seurakunnan varastossa oleva toinen kirkon pienemmistä kelloista. Kolmas kello jatkaa työtään Nuijamaalla.

Noormarkkuun siirretty kello on korkeudeltaan ja halkaisijaltaan noin 80 cm ja painaa 150 kg. Tukholmassa vuonna 1751 tehty valu on taidokasta työtä. Ulkopintaa kiertävät kohokuvioiset ornementit sekä ylhäällä että alareunassa. Kapenevassa keskiosassa on enkelikuvioita sekä tekstiä. Vanha ruotsalainen teksti kertoo valupaikan, tekijän ja ajan. Lisäksi todetaan että kello on valettu Jumalan kunniaksi ja Hiitolan seurakunnan palvelukseen (Gudi till ära och Hitola församling til tiest).

Hiitolan kirkosta evakuoitiin runsaasti esineitä. Alttaritaulu ja monet esineet ovat Noormarkun kirkossa. Hiitolan hautausmaalla 6.12.1920 paljastettu vuoden 1918 sankaripatsaan pronssinen kannelta soittava neito on Noormarkussa Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkkinä. Kirkon avain on ainakin ollut Nakkilassa. Toisaalta esimerkiksi Hiitolan kirkon kuluneet lattiamatot ovat tällä hetkellä Karvian kirkossa.

Nuijamaan seurakunnan

Kymmenhenkisen nuijamaalaisten lähetystön mukanaan tuoma kello on nostettu auton uumenista kaiken kansan ihailtavaksi. Noormarkun kirkkoherra Kari Penttinen kädessään luovutuskirja, hänestä oikealle Nuijamaan kirkkoherra Irma Kalke. Hiitolaisista oikealla puheenjohtaja Jouko Hämäläinen ja edessä vasemmalla sihteeri Raija Laaksonen.

saatossa ja toistuvan soiton aiheuttaman värinän seurauksena metalli väsyi. Halkeaman saaneen kellon sointi loppui.

Hiitolan kirkonkelloista pitkään huolta kantanut Liisa Syrjä kertoo käyneensä runsaat kuusi vuotta sitten kotiseutumatkan yhteydessä Nuijamaalla katsomassa kelloja.

- Olin kiinnostunut kellojen alkuperästä ja isomman kello sen hetkisestä tilasta, koska tiesin sen olevan poissa käytöstä. Kello

kirkkoherrana on vuodesta 1999 lähtien toiminut Irma Kalke, jonka juuret ovat isän puolelta Antreassa. Hän kertoi kellojen siirtyneen sodan jälkeen lainaksi Nuijamaan uuteen kirkkoon.

- Nuijamaan ensimmäinen kirkko valmistui vuonna 1887. Tämä kirkko paloi kuitenkin heti jatkosodan alussa kesäkuussa 1941. Uuden kirkon piirustukset laati arkkitehtipariskunta Tarja Salmio-Toiviainen ja Esko Toiviainen. Kirkko valmistui ensimmäisenä sotien jälkeisenä jälleenrakennuskirkkona ja vihittiin käyttöön joulukuussa 1948.

Rahasta oli pulaa. Kun kuultiin, että Hiitolan kellot olivat käyttämättöminä, pyydettiin niitä kirkkohallitukselta Nuijamaan kirkon käyttöön. Lupa tuli sillä ehdolla, että ne vakuutetaan määräsummasta, kertoi Irma Kalke.

Kanttori Juho Uosukaisen allekirjoittama, 10.11.1948 päivätty kirje kertoo, että kellot on lähetetty Mustasaaren asemalta Lauritsalan asemalle. Vuokrasopimus seuraisi myöhemmin. Näin Hiitolan iso kello ja toinen pienemmistä kelloista jatkoivat soimistaan Nuijamaalla. Kolmas kello siirtyi jo tuolloin Noormarkun

kirkkoon.

Kelloon halkeama

Hiitolasta Nuijamaalle siirtynyt Miina Moisio (o.s. Roiha) on kertoman mukaan todennut tuntuneen kotoisalta ja rakkaalta, kun oman kirkon kello soi. Miina kuoli 82-vuotiaana vuonna 1995. Nuijamaalainen Pertti Räihä oli kuulemassa, kun Miinan kuolin-kelloja soitettiin.

- Kesken soiton ääni muuttui. Totesin, että taisi kello haljeta, ja seurakuntamestari vahvisti näin käyneen, muistelee Pertti Räihä uskollisen kumisijan soinnin loppua. Vuosien

Iltta Wienissä

Olin elänyt jo siihen vaiheeseen elämässäni, että voin toteuttaa omiakin toiveitani tuntematta huonoa omaatuntoa siitä, että jätän

lapseni vaille hoitoani. Osallistuin siis hyvällä omalla tunnolla opintomatkan ja lomamatkan yhdistelmään, joka suuntautui

Vapunpäivän aikoihin Itävallan Wieniin sekä Italian Venetsiaan.

Wienissä tutustuimme sikäläiseen synnytyssaira-

laan oppaanamme toimineen silloisen kirjeenvaihtajamme rouva Else Santorin ystävällisellä avustuksella. Hän vei meidät noin 20 henkilöä jopa kotiinsa kahviaterialle. Hän oli avioitunut sikäläisen lääkärin kanssa, joten meillä oli erinomainen opastus ja käynti sairaalassa, jopa leikkaussalia myöden.

Meidän ryhmämme vetäjänä oli rouva terveydenhoitaja Sirkka-Liisa Silfverberg Porista. Matkan järjestelyt oli hoitanut Porin Matkatoimisto. Matkareitti oli Ruotsi-Tanska-Saksa-Sveitsi-Italia-Itävalta. Kaikki yöpymispaikat ja käyntikohteet olivat jo ennalta hienosti järjestetty, joten matkan alku oli lupaava.

Ensimmäiseksi tutustuimme matkatovereihimme. Kuljettaja Kalevi Kurppa sattui olemaan minulle jo lähes tuttu puheiden perusteella, asuimmehan sa-

Wieniläisen sairaalan lääkäri ja ylihoitaja ottivat matkalaiset vastaan. Matkan vetäjä S.-M. Silfverberg toinen oikealta ja kirjoittaja Aino Koppi kolmas vasemmalta.

Muutamilla rouvilla oli mukana lapsiaan, jotka Aino Koppi tallensi kamerallaan.

massa pitäjässä, ja hän oli ohjaillut Ketolan busseja jo aiemminkin matkoilla pitkin Eurooppaa.

Lähes ensi tunneilla voi havaita joidenkin rouvien olleen muiden matkatoverien ”yläpuolella”, mutta sehän toi vain vaihtelua käsitkirjoitukseen. Lisäksi autonkuljettajamme oli tottunut siihen, että matkaan mahtui aina toisinajatteleviakin. Emme siis antaneet suurtakaan huomiota kyseisiin henkilöihin.

Matka sujui hienosti suunnitelmien mukaisesti, vain pienen pienen kolari, jolloin paikallinen auto törmäsi eteemme, sattui Wienin Oopperatalon edustalla. Jos tönäisy olikin vähäinen, eivät selitykset jääneet vaille huomiota, sillä äännekkäitä ihmisiä oli kuin karpäsiä haaskan ympärillä. Onnekseni ei sattunut muuta kuin kuhmu konepeltiin. Niin ehdimme vielä konserttiin Oopperatalolle, mikä kuului ohjelmaamme.

a pariin

löytyi tapulin rappujen alta ruumisvaunun takaa. Kieli-kin löytyi romukasasta. Palasin kelloasiaan, kun uuden kirkkoherran virkakausi oli päässyt hyvään alkuun. Hänelle koko kirkonkelloasia oli ihan uusi. Hän lupasi toimia niin, että kello saa arvoisensa paikan.

Sointia kuultiin illalla

Kuin sattumalta tuli ison kellon sointi taltioitua kasetille. Hiitolan pitäjäjuhlien hengellistä tilaisuutta järjestäessään Sirkka-Liisa Nylander sai ajatuksen pyytää Nuijamaalta kasetilla kellon soittoa.

- Kovalla kiireellä tehty taltiointi ehti kuin ehtikin tulla perille, niin että voimme kuulla kellon soivan juhlassamme. Nyt meillä on yllättäen tallella sekä kello että sen sointi, toteaa Sirkka-Liisa.

Kellon tuominen Nuija-

maalta Noormarkkuun oli ajoitettu samalle päivälle, jolloin pidettiin illalla Hiitolan Pitäjäseuran syyskokous Porissa. Ennen virallisen kokouksen alkua pidetyssä lyhyessä luovutus- ja kahvitilaisuudessa soitettiin hetki kasetilta pitkään palvelleen kellon sointia.

Noormarkussa suunnitellaan sille ja muille Hiitolan kirkosta evakuoituille esineille sopivaa tapaa esittäytymä suurelle yleisölle.

- Tämä arvokas ja kaunis kello kuuluu sinne, mihin suuri osa hiitolaisistakin on asettunut. Sitä tullaan käsittelemään niin, että siitä välittyy syvä arvostus Hiitolaa ja hiitolaisia kohtaa. Kellon palautus on suuri, arvokas ja tärkeä kulttuuriteko, kiitteli Noormarkun kirkkoherra Kari Penttinen.

Kullervo Huppunen

Ennen Hiitolan Pitäjäseuran syyskokousta vietettiin pieni yhteinen luovutustilaisuus, jossa esiintyivät Tiina Peltomaa (Milja Peltomaan pojantytär) sekä soittaen poikkihuilua että laulaen. Häntä säesti Juho Nordström. Edessä on Ulvilan karjalaisten puheenjohtaja Matti Karonen.

Kokousväkeä oli saapunut Tuomarinkatu 2:een niin paljon, että kaikki retkituolitkin piti hakea avuksi, jotta kaikille tarvitsijoille löytyi istuinpaikka alle.

Hiitolan Pitäjäseura jatkaa toimeliaana

Hiitolan Pitäjäseuran syyskokous pidettiin Porissa tiistai-iltana 8.11. Tilaisuudessa hyväksytyn toimintasuunnitelman mukaan hetki kasetilta pitkään palvelleen kellon sointia.

Kokoustilaisuus veti De Gamlas Hemin täyteen väkeä. Oman vetovoimansa oli varmasti Nuijamaalta tulleilla vierailijoilla ja etenkin heidän tuomallaan vanhalla Hiitolan kirkonkellolla. Sitä eivät tosin iltatilaisuudessa olleet nähneet, koska

kello oli jo päivällä Noormarkussa tapahtuneen luovutuksen jälkeen viety siellä kirkon varastoon.

Kokouksen avannut pitäjäseuran puheenjohtaja Jouko Hämäläinen piti katsauksen seuran menestyksekkääseen kauteen. Pitäjäseura oli jälleen kerran menestynyt myös toimintakilpailussa.

Syyskokouksen 74 osanottajaa valitsivat kokouksen puheenjohtajaksi aikaisemmin pitäjääseuraa luotsan-

neen Mauri Lankisen.

Jäsenmaksu korotettiin 10 euroon varsinaisilta jäseniltä ja 20 euroon kannattavilta jäseniltä. Seuran sihteerin Raija Laaksosen esittämä vuoden 2006 toimintasuunnitelma sisälsi kalasekkäiseen kauteen. Pitäjäseura oli jälleen kerran menestynyt myös toimintakilpailussa. Syyskokouksen 74 osanottajaa valitsivat kokouksen puheenjohtajaksi aikaisemmin pitäjääseuraa luotsan-

Hallituksen erovuoroisten jäsenten tilalle äänestettiin aiemmin varajäsenenä ollut Väinö Bragge sekä uudet Seppo Kaljunen ja Tiina Reed. Hallituksen puheenjohtaja Jouko Hämäläinen sekä tilintarkastajat jatkavat tehtävissään. Kokouksutsut ja tiedonannot välitetään jäsenille edelleen jäsenkirjeessä, Satakunnan Kansassa, Karjala-lehdessä ja Kurkijokelaisessa.

Kullervo Huppunen

Eräs Venetsian nähtävyyksistä eli Huokaustensilta.

Ilta sujuikin sitten todel- la viinien parissa, kenellä enemmän, kenellä vähemmän. Vaikka puolustukseksi sanoisinkin olleeni raittiuden linjalla, poistuinkin illanvietosta kolme vappuhattua päässäni. Ne olivat tuliaiset lapsilleni.

Venetsiassa Huokausten-

sillalla käynti on jäänyt myös erityisesti mieleeni, ehkä ”Kauniit ja rohkeat” on piristänyt muistiani entisestään. Monia muitakin kokemuksia ja nähtävyyksiä rikkaampana palasin kotiin ja takaisin työelämään. Nyt on hauska muistella noita aikoja, kun reissut

opintomatkojen merkeissä ovat kaukana takana päin.

Vappu on tänä vuonna kaukana takana päin, mutta tulossa taas ensi keväänä. Silloin taas iloitaan kevään- tulosta niin kuin tällä hetkellä joulun- ja pikkujoulun tulosta.

Aino Koppi

Karjalanpiiraita pääministerille

Paikallislehtien Päätoimittajat r.y. PPY sai kutsun saapua keskiviikkona 16.11. pääministeri Matti Vanhasen lounasinfoon Kesärantaan. Paikalle saapui yli 20 päätoimittajaa, jotka saivat yli tunnin kestäneen lounaan aikana haastatella pääministeriä. Kurkijokelaisen päätoimittaja vei pääministerille Kurkijoki-Säätiön ja lehtemme tervehdyksenä kasan Loimaalla leivottuja karjalanpiiraita ja nipun lehtiä. Pääministerillä on päässään PPY:n hänelle lahjoittama karvalakki. Kuvan otti Orimattilan Sanomien päätoimittaja Kullervo Hakama.

Maksuton ovenavaus

Myöhäissyksyn harmaus peittää ilmakehän. Luonto on kuin se juuri purskahtaisi itkuun. Syysmyrskytuuli on riipinyt alastomiksi sitkeimmätkin lehtipuut. Ison pihatammemme on myös joutunut riisumaan tuuhean lehtiverhonsa tuulen vietäväksi. Lehtiä tippuu ihan satamalla ja nyt se alastomana odottelee talven lumia.

Istun terveyskeskuksessa numerolappu kädessäni ja kuuntelen vuorojaan odottavien tarinoita. Tällä

kertaa heidän aiheenaan on kirkkojen ”ovimaksut”. Tarinan edetessä jotkut kokevat kirkon rahastaneen aina, kun taas toiset olivat aivan päinvastaista mieltä!

Eräs vanha rouva sanoi päättäväisesti, ettei ole koskaan maksanut muuta kuin kirkollisveron. Toinen siihen: ”Entäs jos on kyseessä konsertti?” ”En silloinkaan, koska menen juuri sitä konserttia kuuntelemaan ja tarjolla olevalla ohjelmalehdellä ei ole minulle käyttöä!” vastaa rouvamme na-

pakasti. Hänen kommenttinsa vastataan: ”Mutta konserttihan maksaa!” Kuulin rouvan jatkavan samalla linjalla: ”Maksakoon. Siitäkään huolimatta en osta ohjelmaa, koska en sitä tarvitse. Se, joka tavaran tilaa, saa myös hoitaa siitä koituvat kulut, siis seurakunta maksakoon. Ajoihan Jeesuskin ulos Herran temppelistä rahalla pelaajat, en siis ole koskaan maksanut enkä ostanut Herran sanaa totellen!”

Jonossa oli hetken hil-

jaista, kunnes joku ehti puhumaan vaivaisukoista ja rinnastamaan senkaltaisen toiminnankin kyseenalaiseksi. Se kuulosti kyllä jo hyväksytyltä toiminnalta. Olin hiljaa ja kuuntelin, kuinka puheenvuoroja syntyi kyseisestä aiheesta.

Vaivaisukkohon on kerännyt ropoja jo hyvin varhain, Korsnäsin kirkolla jo 1700- ja 1800-luvuilla, kertoo tietosanakirja. Lieneekö sekään vanhin? Kirkon kautta vaivaisukon rahakirstusta jaettiin avustuksia

”vaivaisille” ja huono-osaisille ihmisille. Se lieneekin ollut tuon aikakauden ainut sosiaaliavustus.

Vanhat ja sairaathan hoidettiin ennen perhepiireissä, kotiloissa lähes poikkeuksetta. Vieläkin hyvin vanhat ihmiset häpeilevät joutuessaan turvautumaan sosiaaliseen apuun. Muistan käydessäni sylikummini luona eräässä hoitolaitoksessa sanoneeni hänelle: ”Tämähan on hyvä ja kaunis laitos, ja sinun on turvallista täällä oleilla.” Kummini myönsi asian olevan niin, mutta samaan hengenvetoon hän totesi itkien: ”Tämä on sosiaaliavun alainen.”

Noormarkun kirkon kel-

lotapulin sivuseinällä seiso-
1400-luvun vaivaisukon
mukaan tehty jäljennös,
jonka on veistänyt Pauli
Österlund. Myöhemmin
ukko on siirretty kirkon ul-
koeteiseen suojaiseen paik-
kaan. Siinä on kirkkokan-
san hyvä availa kukkaroa-
aan ja pistää niin halutes-
saan toisten huomaamatta
roponsa ukon raha-auk-
koon. Ei se silti ole mikään
edellä mainittu ”ovimak-
su”!

Kirkkoon saa tulla aivan
tyhjänäkin, kuten se edellä
mainitsemani rouvakin oli
tullut. Siunattua Adventtiaika-
kaa kaikille lehden lukijoil-
le ja toisillekin.

Aino Koppi

Toimitalomme hissi reistaili. Kun menin lounastunnilla alakertaan, hissin ovi ei avautunut millään. Yritin säilyttää malttini ja painoin hätänapputa, joka saman tien yhdistää puhelinhälytyksen hissin korjauspalveluun. Hississä olevasta kaiuttimesta kuulin, kuinka puhelu yhdistyi kohteeseensa. Mutta vastaukseksi tulikin nauhoitettu viesti: ”Valitsemanne numero on muuttunut. Olkaa hyvä ja yritäkää uudelleen. Uusi numero on...”

Sisareni odotti lasta. Laskettu aika tuli ja meni, ja sisareni alkoi kyllästyä

jatkuviin tiedustelusoittoihin. Hän nauhoitti puhelinvastaajaansa seikkaperäisiä viestejä, kuten: ”Ei vieläkään vauvauutisia. Olemme ostoksilla.” Kun olin saanut tällaisia viestejä monen päivän ajan, olin huojentunut kuullessani vastaajasta pätjän Händelin Messias-oratorion Hal-
leluja-kuorosta ja kellonajan, jolloin sisareni oli lähtenyt sairaalaan synnyttämään.

Pyhäkoulun opettaja oli lukenut lapsille luomiskertomuksen. Hän kysyi, tiesivätkö lapset, miksi Jumala oli aluksi luonut valon. Muuan pikku tyttö vastasi reippaasti: ”Siksi, että se näkisi, mitä on tekemässä.”

Ilmoituskortti uudistuu presidentinvaalissa

Tammikuussa 2006 toimitettavan presidentinvaalin ilmoituskortit (ilmoitus äänioikeudesta) uudistuvat siten, että äänioikeutetut saavat korttien mukana luettelon oman vaalipiirinsä ennakköäänestyspaikoista. Luettelossa kerrotaan ennakköäänestyspaikkojen sijainti ja aukioloajat.

Uudistuksella pyritään parantamaan tiedonsaantia ennakköäänestyspaikoista. Viime vuosina ennakköäänestyspaikat ovat monissa kunnissa muuttuneet, kun Postin toimipaikat ovat vähentyneet. Uusia ennakköäänestyspaikkoja on muun muassa kunnanvirastoissa,

kirjastoissa ja kauppakeskuksissa. Joissakin kunnissa on myös liikkuvia ennakköäänestyspaikkoja busseissa tai veneissä.

Ilmoituskortit lähetetään äänioikeutetuille joulukuun alussa. Ennakköäänestyspaikat ovat luettavissa myös www.vaalit.fi -sivuil-
la.

Tiedot kaikista ennakköäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista ovat nähtävänä myös oikeusministeriön vaalisivuilla www.vaalit.fi. Lisäksi paikoista voi kysyä ministeriön maksuttomasta palvelupuhelimesta, joka on suomeksi numerossa 0800 1

57575 ja ruotsiksi numerossa 0800 1 38383. Palvelupuhelimen toiminta alkaa 7. joulukuuta.

Kotimaassa on yhteensä 847 yleistä ennakköäänestyspaikkaa. Viime vuoden kunnallisvaaleissa ennakköäänestyspaikkojen määräksi ilmoitettiin 1 094, mutta lukumäärää kasvatti tuolloin se, että liikkuvien ennakköäänestyspaikkojen pysäkit laskettiin kukin yhdeksi ennakköäänestyspaikaksi. Nyt esimerkiksi ennakköäänestysbussi laske-
taan vain yhdeksi paikaksi. Käytännössä ennakköäänestyspaikkojen määrä on siis pysynyt jokseenkin sa-

mana. Ulkomailla ennakköäänestyspaikkoja on 237:ssä Suomen edustustossa tai edustuston toimipaikassa.

Ennakköäänestys tammikuussa 2006

Presidentinvaalin ennakköäänestys on kotimaassa 4.-5. ja 7.-10. tammikuuta 2006. Vaalipäivä on sunnuntai 15. tammikuuta. Mahdollisen toisen vaalin ennakköäänestys on 18.-24. tammikuuta ja vaalipäivä on 29. tammikuuta.

Ulkomailla ennakköäänestys toimitetaan 4.-7. tammikuuta ja mahdollisessa toisessa vaalissa 18.-21. tammikuuta. Useimmissa ulkomaan ennakköäänestyspaikoissa äänestäminen on kuitenkin mahdollista vain joinakin ennakköäänestyspäivinä.

Unelmien haaveita ja unia

Katkelmia elämänmatkan varrelta, 74-vuotiaan omaishoitajan arkitodellisuuden ja unikuvien vuorottelusta.

Monivaiheisen ja tosi vahderikkaan elämäni matkan varrella on ollut iloa, surua, riemua, pettymystä, arkea ja juhlaa sekä ”into-himoa” kohtuullinen määrä. Kuitenkin on iloa ja huu-

moria aina raskaidenkin koettelemusten lomassa riittänyt, että on pystynyt purkamaan liiallisen painolastin mielestään, ettei ole tarvinnut jäädä ”naama” murjotukseen pysähtyneenä kulkemaan.

Olen osannut nauraa, joskus sopimattomienkin asioiden kohdalla. Kas kun nuorena evakkotyttonä tuli monien vaiheiden jälkeen tänne Varsinais-Suomeen ja

jäin Oripäähän perheeni kanssa asumaan. Koti ja elämä rakennettiin tänne.

Emännän, johon tutustuin ensimmäisenä kesänä, kun hän tarjosi minulle apu-tytön askareita, mielineuvo oli: ”Katsokaas, nuoret, joka asialla on vähintäänkin kaksi eri puolta.” Niinhän se usein on ollutkin. Ei niin raskasta koettelemusta, etteikö siihen jotakin ilonai-
hettakin sisältyisi, mutta

kun osaa katsella avoimin silmin ja mielin, aina löytyy asiaan ilonkin pilkahdus.

Synnyin Laatokan rannalla vuonna 1930. Yhdeksän ensimmäistä kesääni olin siellä maalaistalon askareissa ja leikeissä. Meillä oli omaa rantaa, jossa saimme käydä kesäisin usein uimassa. Ja aikuiset kävivät pyykillä, kun kotimäellä ei oikein vettä tahtonut riittää. ”Komuripata” vietiin rantaan. Siellä oli vettä riittämiin ja mukava pyykkipäivä aikuisillakin. (Komuri oli sellainen ”pata”, jossa oli oma tulisija, joka kulki mukana ja jota voitiin käyttää ihan luonnossakin: tuli ei päässyt karkaamaan.)

Ne olivat varmaankin hyvin riemullisia onnen päiviä, koska vieläkin usein unimaailmassa ne nousevat uniini aina niin todellisina, että kun herään, ei sitä mil-lään meinaa uskoa uneksi. Viimeisin unista, viime keväänä nähty, oli seuraavanlainen.

Olin ollut hiljattain kotipitäjäni luontoa ja esihistoriaa valaisevassa esitystilai-

suudessa täällä Turussa ”kulttuurin keskuksessa”. Ehkä siksi jälleen kerran olin unessa kotirannassa Kantsojassa uimassa. Kesäpäivä oli niin kaunis ja lämmin, kuin vain kauniissa vanhassa Karjalassa voi olla. Vesi oli lämmin, ja ihmisiä oli tullut rannalle. Oli auringonpalvoja sekä ”kalannarraajia”.

Oli salskeita miehiäkin. Ajattelin, ovatko Kalakurjetkin tulleet. Kalavehkeitä ja pitkistä heittovavoista päätellen nehän ne varmaankin olivat. Siinä aika-ni uiskenneltuani yksikseni hiljaa rantaan päin kävelen. Kun olin enää ns. vesirajan korkeudelta vedessä, pysähdyin katsomaan, oliko kaloja. Kuinkas muuten, kalaparvi ui ihan minun vierestäni.

Samassa tuli mieleeni, että nämä ”kalakurjet” olivat aina kovin huonosti saalista Laatokalla saaneet. Niinpä minä reippaana tyttönä sieppasin vedestä käteeni kalan ja heitin niille ”onkimiehille” malliksi. Kalalla oli mittaa noin 40 numeron jalan verran. Siinä oli ihmettä ja riemua kerakseen, kun selvittivät ja utelivat, mikä oli se ”täky”

eli syötti, millä kalaparvi niin lähelle ui, että pelkällä kädellä kiinni nappasi, kun ei onkeen ottanut. Minä siinä vähän ”leukailemaan”: ”Onko porukka ikääntynyt vai onko dementia iskenyt, kun sitä eivät älyä?”

Ilakoimme ”porukalla” rannalla aikamme, kunnes jostakin syystä heräsin yöllä oman sänkyni lämpimässä omaishoitajan todellisuuteeni eli 7,5 vuoden mit-taiseen omaishoitajaelä-määni.

Taas kerran täytyy ihmetellä, että niin toden tuntui-nen uni voi olla. Se rannan lapsuusaikainen tuoksukin oli kuin silloin, kun pyykki höyrysi padassa ja metsä ennen lapsena tuoksui. Siitä tuli onnentunne, että edes unessa voi vielä olla ihanissa lapsuuden kesissä koto-na kauniissa Karjalassa.

Onhan tällainen matkan-teko ihan hyvä, kun ei tästä omaishoitajan ”souvista” saa lomaa, että pääsisi oikealle lomamatkalle. Vaihte-lua kyllä kaipaisi, mutta elämässä tärkeysjärjestys on tärkein: lähimmäinen ensin. Unia katseli ja niistä kirjoitteli

”Heimolehti” Kurkijokelaisen ahkera lukija Kerttu

Järven rannalla vasemmalta Kerttu Virtanen o.s. Väisänen, Rauha Heinonen o.s. Lehikoinen ja Salli Seppälä o.s. Heinonen. Tässä ei nähdä unta.

Vanha kuva Kurkijoelta

Kuva on Kurkijoen pitäjän Soskuan kylästä perintötilalta nro 16. Henkikirjoissa luki, että tilan nimi olisi Hartikka. Tilan isäntä oli 1880-94 ”isoukoni” Jegori Feodofinpoika Huotilainen, joka oli muuttanut tilalle ilmeisesti mentyään naimisiin isomummoni Maria Nikolaintytär Vepsän kanssa. Kuvassa on heidän pojan tyttärensä Laina Pelo o.s. Huotilainen. Minä olen Jegorin tyttärenpojan tytär Leena-Maria Hellström o.s. Pessi. Jegori oli lapsena asunut perheensä kanssa tilaa nro 14, hänen isänsä oli Feodoff Mihailinpoika Huotilainen. Perheen uskonto henkikirjojen mukaan oli ”kreekki”. Kuvan omistaa Leena-Maria Hellström.

Karjalan Liitto tiedottaa Itsenäisyyspäivän juhla Karjalatalolla 6.12.

Karjalan Liiton itsenäisyyspäivän juhlaa vietetään tiistaina 6.12.2005 klo 12 Karjalatalon juhlasalissa Helsingissä osoitteessa Käpylänkuja 1. Juhlapuheen pitää Etelä-Karjala-instituutin johtaja, professori Kalle Michelsen.

Michelsen on erikoistunut teknologian ja modernin teollisen yhteiskunnan tutkimiseen.

Etelä-Karjala-instituutin yksi keskeinen toiminta-alue on Karjala, joka määrittänyt Saimaan ja Laatokan väliseksi alueeksi. Aluetta tutkitaan monitieteellisesti ottaen huomioon sekä menneisyys että nykyisyys. Täl-

lä hetkellä on meneillään laaja Vuoksen jokilaakso-tutkimus ja sosiaalisen pääoman tutkimus Imatran-Svetogorskin kaksoiskaupungissa.

Itsenäisyyspäivän juhlan musiikkiohjelmasta vastaa- vat perinteisesti Karelia-puhallinorkesteri johtajanaan Tom Bildo ja Viipurin Lauluveikot johtajanaan Urpo Rauhala.

Karjalaisen Näyttämön näyttelijä Lari Ylönen esittää isänmaahan ja karjalaisuuteen liittyvää runoutta.

Juhlan jälkeen on mahdollisuus lounastaa ravintola Kareliassa, varaukset (09) 757 0077.

Lisätietoja Karjalan Liitosta, puh. 09 – 728 8170, toimisto@karjalanliitto.fi, www.karjalanliitto.fi.

Kirkkoilta talvisodan syttymisen muistoksi Tampereella 30.11. klo 18

Jo vuosittaiseksi perinteeksi muodostunutta muistotuhetta talvisodan syttymisen vuosipäivänä vietetään tänä vuonna Tampereella. Muistoilta pidetään keskiviikkona 30.11.2005 klo 18.00 Tampereen tuomiokirkossa, Tuomiokirkonkatu 3 A. Tilaisuuden jälkeen kävellään kynttiläkulkueena Tampereen Ortodoksiseen kirkkoon (Tuomiokirkkokatu 27), jossa pidetään rukoushetki. Kulkuetta varten on varattu kynttilöitä. Tilaisuuteen toivotaan karjalaisten ja karjalaisseurojen runsasta osanottoa.

Kirkkoillan alustava ohjelma

Urkumusiikkia, diplomiurkuri Matti Hannula
Virsi 580
Tuomiokirkkoseurakunnan tervehdys, tuomiorovasti Olli Hallikainen
Karjalan Liiton tervehdys, toiminnanjohtaja Hannu Kilpeläinen
Laulua, Kangasalan Karjalakuoro
Puhe, kenttärovasti evp Kari Paavilainen
Virsi 586 ja urkusoolo, minkä aikana kerätään kolehti Karjalaisseurojen Tampereen piirin hengellisen työn tuke-

miseen
Lausuntaa, Heli Lahti,
Juupajoen karjalaiset
Laulua, Kangasalan Karjalakuoro
Tilaisuuden jälkeen kynttiläkulkue Tampereen Ortodoksiseen kirkkoon (Tuomiokirkonkatu 27), jossa rukoushetki. Sen toimittaa pastori Heikki Honkamäki.

Järjestelyvastuussa:
**Karjalan Liitto
Karjalaisseurojen Tampereen piiri
Tampereen tuomiokirkkoseurakunta
Tampereen Ortodoksinen seurakunta**

Kurkijoelta Nykypäivään - CD-Rom

TILATTAVISSA TAI NOUDETTAVISSA

Kurkijokea monipuolisesti esittelevä multimedia sisältää runsaasti tietoa ja kuvia Kurkijoen historiasta ja nykypäivästä. Hinta 20 € + postitus.
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, LOIMAA, puh. (02) 762 2551 ja 050-521 3336

JATKOA SIVULTA 1

Oletko käynyt kotiseutumatkoilla? Miksi?

Olen käynyt Kurkijoella kolme kertaa. On ollut hieno käydä katsomassa vanhempieni kotiseutuja. Maisemat ovat siellä todella hienot. Viime aikoina on paljon keskusteltu Karjalan palauttamisesta. Mielestäni meidän pitää hyväksyä se tosi asia, että Venäjä ne maat omistaa. Keskustella

asiasta mielestäni saa, mutta luulenpa, ettei meidän sukupolven elinaikana tapahdu mitään radikaalia siinä asiassa. Kekkosen aikana se keskustelu olisi pitänyt saada käytyä. Silloin olisi ehkä saatu joku molempia osapuolia tyydyttävä ratkaisu.

Ikmeitten aika ei tietävästi kuitenkaan ole ohi. Voihan olla, että Karjala saadaan takaisin, mutten usko, että minä sinne olisin muuttamassa. Mielestäni meidän pitäisi saada luotua

Venäjän kanssa niin hyvät neuvottelusuhteet, että olot rajan tuolla puolella saataisiin niin hyväksi ja turvalliseksi, että suomalaisten olisi yhtä hyvä matkailla siellä, kuin venäläisten on matkailla rajan tällä puolella. Esimerkiksi Terijoen rannoista ja Valamon saaristosta saisi hienoja matkailukohteita, vain joitain mainitakseni.

Luetko Kurkijokelaista? Olisiko sinulla parannusehdotuksia?

Luen Kurkijokelaista. Kaipaisin enemmän kirjoituksia ja kuvia nykyisestä Kurkijoesta ja sen asukkaista.

Oletko onnellinen? Mitkä ovat tärkeimmät asiat elämässäsi?

Olen onnellinen. Elän päivän kerrallaan ja olen siihen tyytyväinen - enkä päivääkään menneestä vaihtaisi pois.

Terveys on tärkein asia elämässäni. En ole tähän mennessä sairastellut enkä

ollut poissa töistäkään sairauden takia oikeastaan koskaan. Toivottavasti saan pysyä terveenä, että voin jatkaa ammatissani vielä pitkään. Keskimäärin kymmenen tunnin työpäivät vaativat hyvää kuntoa, jota liikunnalla saan ylläpidettyä.

Kenelle haluaisit lähettää terveisiä?

Haluaisin lähettää terveisiä kaikille kollegoilleni. Luulen, että vain he voivat ymmärtää tätä ammattia.

Lähetän myös terveiset kaikille samaan heimoön kuuluville.

Kenet haluaisit haastaa seuraavaksi Tuttuja vieraita -palstalle?

Haastan Loimaan Kojonperässä asuvan Jaakko Taitosen. Olemme molemmat Haaran ”yliopiston” kasvatteja, ja olen kuullut, että hänellä on ollut mielenkiintoinen elämänvaihe matkaoppaana ulkomailla. Muun muassa siitä olisi mukava lukea Kurkijokelaisen sivuilta.

Eino Heikinmaan Lapsuusmuistoja-sarjan osa 21

Lähtö evakkoon 20.3.1940

Niin valkeni viimeinen päivä, jolloin oli lähettävä ja jätettävä synnyinseutu kaikkine rakkaine muistoinneen. Vanhempien siellä tekemä elämäntyökin haihtui kuin tuhka tuuleen. Näin jälkeensä ihmettelen vanhempieni henkistä vahvuutta, sitä, että he kestivät tämän kaiken ja pystyivät vielä järjestelemään kaikki asiat niin hyvin, kuin suinkin oli mahdollista. Me nuoret sitä emme vielä oikein ymmärtäneet, en minä ainakaan. Ajateltiin vain, että kyllä kai sitä jostakin jokin paikka löytyy, vaikka tietysti ikävältä tuntui, kun täytyi koti jättää ja lähteä pitkälle evakkotaipaleelle, jonka lopusta ei ollut tietoa.

Ennen kuin suljimme kotimme oven, lakaisimme lattiat ja siistimme vuoteet, joissa nämä viimeiset yöt nukuimme. Laitoimme siistiin kuntoon kaikin puolin. Isäni oli erittäin tarkka siitä, että jätimme asunnon siistiin kuntoon, että seuraavat asukkaat, olivat he sitten keitä tahansa, näkisivät, että täällä oli asunut kunnon ihmisiä ja siisteinä omissa kodeissaan.

Ja niin valjastimme kaksi hevosta täyteen lastattujen rekien eteen ja kolmannen niiden perään. Lehmät jätimme irralleen niiden perään. Mutta sitten tuli pieni pulma, kun aloimme miettiä, kuinka meidän vanhin ja kohta poikiva lehmämme jaksaisi talvella kävellä Kaukolaan asti. Niin siinä hetken vanhemmat tuumivat, ettei sitä voinut mitenkään lähteä sinne asti ajamaan, vaan se olisi teurastettava kotiin.

Siinä hetken tuumittuaan Isä sanoi minulle: ”Mene ja teurasta tuo Peippo.” Eihän siinä mikään muu auttanut, kuin käydä toimeen. Kun toisia eläimiä ajettiin lähtöä varten pihaan, minä talutin Peipon lantalaan ja annoin sille armolaukauksen. Siihen lopuivat Peipon vaivat, eikä sen tarvinnut lähteä evakkotaipaleelle. Sama kohtalo oli kaikilla pikku eläimillä.

Matka alkaa

Niin läksi Heikinmaan perhe evakkomatkalle karjoiheen ja vähine mukana olevine omaisuuksineen. Suurin osa tavaroista oli tien varressa odottamassa kuljetusta. Tähän karavaaniin yhtyi myös yksi naapurimme Lipiäisen hevosista kuormineen. Siinä olivat mukana veljekset Oskari ja Adolf ja lisäksi Adolfin puoliso Elisa.

Oskarín vaimo oli jo lähtenyt lasten kanssa aikaisemmin, niin kuin meiltäkin nuoremmat siskoni läk-

sivät Iida-tädin kanssa jo aikaisemmin, niin kuin oli kuulunut määräys. Nyt ruuhka oli pahimmillaan, kun viimeistenkin oli lähettävä. Tästä yhdessä kulkemisesta oli isäni sopinut naapurien kanssa, sillä olihan Lipiäisillä kaksi aikuista miestä, ja kun isältä lopuksi loma kolmen päivän perästä, me jäisimme kaksistaan äidin kanssa jatamaan matkaa, jonka päämäärä oli tuntematon.

Ensimmäisen päivän matka oli vain vajaa 20 kilometriä, kun oli nimittäin sovittu, että me tulisimme isäni siskon luokse rajan tälle puolelle Parikkalan Kaukolaan, missä tämä oli naimisissa Mikko Anttosen kanssa, joka veljensä Aleksin kanssa omisti Heikkilän tilan. Sinne me voisimme majoittua muutamaksi päiväksi. Karavaaniimme kuului kolme hevosta ja muistaakseni kaheksan lehmää lisäksi yksi Lipiäisten hevonen kuormineen. Heijän toiset hevoset olivat jo menneet kai aikaisemmin.

Ennen kuin suljimme kotimme oven, lakaisimme lattiat ja siistimme vuoteet, joissa nämä viimeiset yöt nukuimme.”

Sillä matkalla, minkä jouduimme kulkemaan Suomen puolelle Parikkalaan johtavaa valtatieta ja mitä pitkin kulki suuri määrä karjaa ja autoja sekä hevosia kuormineen matkalle evakkoon, oli liikenne kaao- maista. Silläkin noin viiden-kuuden kilometrin matkalla, minkä kuljimme Parikkalan kirkolle, oli kymmenkunta lehmää ammuttuna lumivalliin, koska ne eivät olleet päässeet sieltä pois hypätyään sinne au-

tojen edestä.

Osa oli osittain tielläkin niin, että niiden jalkojen ja takapuolen yli ajettiin. Voi vain kuvitella, millainen kaaos siellä oli. Kaikesta tästä huolimatta meidänkin karavaani eteni omalla vauhdillaan siinä yhteisessä ruuhkassa. Me koetimme pitää lehmämme yhdessä laumassa. Se olikin helpompaa, kun edessä ja takana kulkivat hevoset.

Se mikä oli kaikkein hankalinta, oli kun siinä kulki lehmälaumoja, jotka olivat jo pari päivää vaeltaneet, niin ne olivat jo niin väsyneitä, etteivät tahtoneet jaksaa kulkea. Kun sellainen eläin joutui paksuun lumivalliin, niin sillä ei ollut mitään mahdollisuutta päästä sieltä pois. Siksi sotilaiden oli määrätty lopettaa kaikki sellaiset eläimet. Samoin oli viivytysjoukkojen määrä tarkastaa kaikista taloista, ettei sinne ollut jäänyt eläimiä kitumaan pitkäksi aikaa.

Kaukolan Heikkilässä

Sitten mejän tiemme erkani siitä tiestä, mikä johti Parikkalaan ja jolla suurin osa eläimistä teurastettiin. Mejän tie johti Sillanlahden kautta Kannakselle ja sieltä Kaukolaan, jonne pääsimme, kun ensimmäinen evakkopäivämme oli illassa. Siellä majoituimme Heikkilän tilalle.

Osa lehmistä sopi navet- taan, mutta hevoset ja osa lehmistäkin täytyi sijoittaa liiterin puolelle, vaikka olihan sekin paljon parempi paikka kuin taivasalla. Siellä sai sentään laittaa vähän joitain vällyjä selkään. Ja olihan tämä sellainen hetken pysähdys, sillä toivoimme saavamme Parikkalasta rautatievaunun, jolla jatkaisimme matkaa

eteenpäin. Mutta kun isäni kävi asiaa kysymässä, niin hänelle sanottiin, ettei ainakaan kahteen viikkoon ollut mitään mahdollisuutta saada vaunua ja että täytyisi mennä vain eteenpäin, sillä siellä saattaisi jo aikaisemmin saada vaunuja.

Tämän kuultuaan isäni ja Anttosen miehet tuumasivat, että koska ei ollut mitään hätää, he hakisivat mejän tavarat sieltä maan- tien vierestä rajan tälle puolelle, sillä täältäähän me ne sitten saisimme, kun asetuisimme jonnekin asumaan. Kyllä ne sopisivat heillä olemaan sen aikaa.

Niin isäni läksi kahden Anttosen miehen kanssa seuraavana aamuna hakemaan mejän tavaroita sieltä tien varresta, johon minä ne Nousiaisen Pekan kanssa olin ajanut. Niin he tekivät vielä toisenakin päivänä, mutta silloin jo sotilaat olivat sanoneet, että jo riitti, sillä seuraavana päivänä siellä olisivat jo toiset isännät, sillä viimeinenkin osa Kurkijokea luovutettiin 23.3.1940 (Lähde: Kurkijoki sodasta evakkoon).

Isän kertoman mukaan he saivat tuotua kaikki tien- varteen ajettut tavarat rajan tälle puolelle. Samoin oli kaikkien muittenkin tavarat jo viety aika vähiin. Olivatko ne armeijan siirtämiä vai oliko joku toinenkin itse käynyt hakemassa tavaransa, siitä ei ollut tietoa.

Koska Parikkalasta ei ollut mahdollista saada juna- vaunua ainakaan kahteen viikkoon, niin ei auttanut muu kuin pyrkiä vähän kauemmaksi. Tämän Heikkilän toisen veljeksén Aleksin emännän koti sijaitsi Kalajärvellä lähellä Putikon ase- maan. Matkaa asemalle oli noin kolmisen kilometriä.

Emännän veli oli Antto-

Oi niitä aikoja

entisiä ja lapsuusvuosia noita

Muistelmani alkavat aivan lapsuusvuosistani Kurkijoen Saa- reksen kylästä 16-vuotiaaksi nuorukaiseksi asti. 4.1.1942 sain kutsun IS-joukkoihin Kurkijolle, ja siitä alkoi Suomen armeijan palveleminen aina 23.10.1945 saakka. Nämä tarinat olen kirjoittanut aivan muistinvaraisesti, en ole mitään muistiinpanoja käyttänyt. Ne muuttamat päivämäärät, jotka tästä löytyvät, on otettu teoksista, jotka on myös mainittu.

Eino Heikinmaa

ssa käymässä, kun tulimme sinne ja selvisi, ettei Parikkalasta saanut vaunua. Hän kutsui meidät heille siihen asti, kunnes saisimme vaunun. ”Ehkä sieltä saatte vaunun vähän nopeammin, koska se on kauempana rajasta”, hän jatkoi. Hän oli myös auttamassa, kun miehet kävivät hakemassa mejän tavaroita Kurkijolta.

Se mikä oli kaikkein hankalinta, oli kun siinä kulki lehmälaumoja, jotka olivat jo pari päivää vaeltaneet, niin ne olivat jo niin väsyneitä, etteivät tahtoneet jaksaa kulkea.”

Lähtö Putikkoon

Kun tavarat olivat saatu tuotua rajan tälle puolelle ja muutenkin vähän järjestykseen, jätimme kaksi hevosta hoidettavaksi ja suurimman osan tavaroista Anttoselle säilytettäväksi siksi, kunnes asiat jotenkin järjestyisivät. Mukaan otimme vain vähän evästä ja suurimman osan karjanrehusta, sillä eihän sitä tiennyt, kuinka kauan joutuisimme vaunua odottamaan. Joka tapauksessa kahdeksanpäivän karja tarvitsisi joka päivä aika kasan heiniä, sillä se oli melkein ainoa veden lisäksi, mitä niille annettiin, tai mitä oli ylipäätään saatavissa.

Taas karavaani lähti liikkeelle, tosin vähän lyhem- pänä sillä kertaa. Illansuussa saavuimme Kalajärven Makkoselle. Koska olimme

jo neljä tai viisi päivää matkustaneet, niin leipävarasto alkoi huveta uhkaavasti. Meillä oli jauhoja kuormassa, niinpä äitini ja Lipiäisen Elisa sekasivat leipätaikinan, että se kerkiäisi hiukan hapata, koska aamulla lämpäisi talossa uuni, niin saataisiin paistettua lisää mat- kaevästä. Sitähän ei tiennyt, kuinka kauan saisi sitä vau- nua odottaa.

Kun seuraava aamu valkeni, läksi isäni tiedustelemaan Putikon asemalle, mikä vaunutilanne olisi Putikossa. Vastaus oli selvä: ”Tänään kello kaksitoista saapuu juna, joka tuo vaunuja, joten niistä voi varata, jos haluaa.”

”Tottahan minä varaan kaksi kappaletta, sillä me emme yhteen vaunuun sovi, sillä kaksi hevosta parirekineen ja seitsemän lehmää ja viisi ihmistä eivät mahdu yhteen vaunuun, joten täytyy varata kaksi”, vastasi isäni oitis.

Sen sanottuaan tuli isälle kiire takaisin Makkoselle viemään tietoa: ”Nyt taisi tulla kiire, että keretään ajoissa asemalle lastaamaan tavarat ja eläimet vau- nuun.” Kun isä saapui Mak- koselle, oli äidillä juuri aikomus käydä leipomaan eväsliepiä, mutta siihen se leipominen oli jätettävä ja lähdettävä kiireesti asemal- le, sillä siellä tulisi olemaan tungosta. Ja olihan sinne matkaakin kolmisen kilo- metriä, eikä se lähtökään käynyt niin kuin yhdeltä ih- miseltä, sillä oli hevosten valjastamiset.

Sitten se lehmälauma oli saatava järjestykseen ja liikkeelle, vaikka eivät ne enää niin innokkaita olleet- kaan juoksentelemaan kuin ensimmäisenä päivänä. Kuitenkin se vaati oman ai- kansa, ja niin jätettiin hy- västit ja kiitokset Makkosil- le yösiijasta ja siitä avusta, kun hekin olivat hakemassa mejän tavaroita sieltä maantien varresta.

Vaunun lastaaminen

Kun saavuimme Putikon asemalle, päivä oli jo pit- källä. Paljon oli paikalle saapunut karjaa ja hevosia ajajineen ja kuormineen kuin myös ihmisiä, niin nuoria kuin myös vanhem- pia. Yritimme siinä pitää mejän lehmii vähän eril- lään siitä suuresta laumas- ta, koska meillä oli varattu oma vaunu. Siinä hetken ihmettelimme, kuinkahan tuosta oikein selvittäisiin.

Evakkoon lähtö Maamiesopiston vaiheilla palmusunnuntaina vuonna 1940. Kuva kirjasta Muistojemme Kurkijoki.

Mutta sitten selvisi, että se oli suurelta osin Kurkijoen Maamiesopiston karjaa ja heillä oli karjanhoitajiakin mukana.

Siinä hetken aikaa heidän kanssaan keskusteltuamme he lupasivat ottaa myös meidän lehmämme samaan laumaan, sillä siinä oli jo eräiden muidenkin lehmiiä, ja ne voitiin tunnistaa sitten joskus nimilapusta, joka piti olla jokaisen lehmän kaulassa. Lisäksi jokaisella kantakirjalehmällä oli nappi korvassa, jossa oli sen kantakirjanumero, josta se voitiin tunnistaa siinä tapauksessa, että kaulassa oleva lappu oli kadonnut.

Niin mekin jätimme lehmät heidän huostaansa. Se oli meille suuri huojenus, sillä se meitä vähän oli jännittänyt, että kuinkahan me lehmien kanssa pärjättäisiin, sillä isänkin täytyi lähteä yksikköönsä, sillä hän oli jo vähän ylittänyt lomaansa. Samalla luovuttiin siitä toisesta tilatusta vaunusta, jonka isä oli varannut.

Sitten ruvettiin sitä toista vaunua lastaamaan, mikä tuottikin vähän hankaluuksia, sillä kaikille ei riittänyt lastaussiltaa, joten täytyi vain yrittää nostaa tavara kerrallaan vaunuun. Pari-reetkin täytyi hajottaa kolmeen osaan, ennen kuin ne saatiin nostettua vaunuun ja kyllähän ne sinne viimein menivätkin, kun oli useampi mies nostamassa.

Viimeisenä oli sitten hevosten vuoro. Ne saatiin vaunuun vasta sitten, kun oli saatu nostettava lastaussilta, jota pitkin hevoset menivät vaunuun. Niin oli meidänkin vaunu lastattu, ja jäämme odottamaan junan lähtöä.. Vanhemmat ihmiset olivat jo menneet aseman odotushuoneeseen lepäämään ja odotelemaan junan lähtemistä. Siispa se oli aivan tupaten täynnä.

Minäkin kävin siellä katsomassa, olivatko vanhempani ja Lipiäiset päässeet edes istumaan. Kyllähän he olivat sieltä paikkansa löytäneet ja tarjosivat sieltä minullekin istuinpaikkaa, mutta minä en siellä kauan viihtynyt, tuntui niin vaikealta siellä vain istua ja odottaa, joten sanoin, että lähtisin vaunulle katsomaan, kuinka ne hevoset siellä vaunussa voivat. Siellä hevosten joukossa tuntui paljon paremmalta, kuin vain istua ja odottaa lähtöä matkalle, jonka määränpää oli tuntematon.

Seurasin hevosten sopeutumista vaunuun ja sitä, kun ne rauhallisesti rouskuttelivat heiniä, joita oli eväänä, täysin tietämättömänä, mille reissulle sitä nyt oltiin menossa. Lähtötouhussa olivat viikonpäivätkin menneet vähän sekaisin. Kaikesta huolimatta elettiin pääsiäisen pyhiä ja silloin pääsiäisyötä, kun odotimme junan lähtöä, joka veisi Lipiäisen ja Heikinmaan perheen viimeiset jäsenet evakkotaipaleelle.

Kun olin aikani ollut siellä hevosten seurassa ja huomasin niiden olevan rauhallisia, niin päätin lähteä katsomaan, kuinka siellä odotushuoneessa jakes-ttiin. Läksin siitä suoraan ratapihaa pitkin asemarakennukseen. Kello oli silloin noin 24 eli puolenyön aikaan. Oli aika pimeä, ei mikään kuutamo, mutta ei pilvessäkään. Kun olin keskellä ratapihaa, leimahti kirkas valo. Hetken oli kuin keskellä päivää, jähmetyin siihen ja odotin, milloin jyrähtää, mutta ei kuulunut mitään, ja hetkessä kaikki oli ohitse.

Koska ei mitään kuulunut, jatkoin matkaa asemarakennukseen, missä toiset olivat puoli nukuksissa. Kysyin isältä, oliko hän nähnyt mitään erikoista, mutta hän ei ollut huomannut mitään erikoista. Enpä minäkään siihen sitten mitenkään reagoinut sillä kertaa, olisivat vain ajatelleet, että poika taisi nähdä jo näkyjä. Sitä minä siinä itsekin ajattelin, että taisi olla vain harhanäky ja on parempi olla hiljaa koko asiasta.

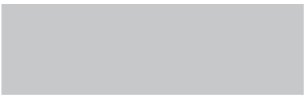
Härkävaunu

Muutaman tunnin kuluttua tuli rautatievirkailija sanomaan, että niiden olisi aika siirtyä vaunuihin, jotka aikoiivat jatkaa matkaa evakkojunassa eli junassa, jossa oli vain tavaravaunuja. Osa vaunuista olivat avonaisia, toiset umpinaisia eli härkävaunuja, joissa kuljetettiin eläimiä. Sotaaikana niissä kuljetettiin myös sotilaita. Ne oli varustettu lämmitystä varten kamiinalla, sillä niissä oli ainoastaan yksinkertaiset lautaseinät, joten talvella ne olisivat muuten olleet liian kylmiä ihmisten kuljetusta varten.

Niihin oli myös rakennettu vaunun kumpaankin päähän kaksi laveria, toinen alempana ja toinen ylempänä, joissa voitiin olla makuuasennossa ja ottaa vaikka torkut ajan kuluksi, sillä nämä junat kulkivat hyvin hitaasti ja ainoastaan silloin, kun muu liikenne sen salli. Niillä ei ollut mitään aikataulua.

Kerrottiin lisäksi, että ne, jotka matkustaisivat henkilöjunassa, pääsisivät jatkaamaan aamulla normaalilla vuorolla. Isänikin läksi vielä tässä junassa jatkamaan matkaansa, vaikka olikin jo myöhässä. Hän ei kuitenkaan halunnut jättää meitä, vaan aikoi jatkaa meidän kanssa ainakin jonkin matkaa nähdäkseen, kuinka meidän matka alkaisi sujua.

Hyvinhän se alkoi, kun asemalta saatiin halkoja, joilla saatiin kamiina lämpimäksi. Niin vaunukin lämpeni sen verran, että siellä jotenkin kaikki vaatteet päällä tarkeni, ja lämmittivähän ne kaksi mukamme matkaavaa hevostammekin jonkun verran.

Eija Kareen kynä kertoo

Mielipide

Viimeinen stalinisti

Molotovin tyttärenpoika Vjatseslav Nikonov kävi syyskuussa Helsingissä esitelmöimässä Venäjän, Yhdysvaltojen ja Euroopan yhteistyöstä. Artikkelit tästä oli 7.10. ilmestyneessä Suomen Kuvalehdessä nro 40.

Nikonov kertoi isoisästään Vjatseslav Molotovista seuraavasti. Molotovinkolkko maine Suomensyöjänä johtui työnjaosta. Oli vain yksi yhdessä sovittu ulkopoliittikka, jossa Molotovin rooli oli olla kovana. Ehkä se politiikka oli: ”Maailman kaikki proletariaatit, liittykää yhteen.”

Tyttärenpoika ei muista

Molotovin koskaan vihjanneen, että tämä olisi ollut Suomessa. Vasta arkistoista hänelle on selvinnyt, että Molotovin onnistui vuonna 1912 paeta junalla Helsinkiin. Hänen oli ollut pakko palata takaisin Pietariin, kun ei ollut yhtään rahaa eikä Suomesta ollut löytynyt yhtään toveria, joka olisi häntä avustanut. Mahtoi-ko Molotovin kylmäkiskoisuus Suomea kohtaan joutua tästä?

Molotov piti tyttärenpojan mukaan Suomea aina itsenäisenä maana eikä tavotellut Suomen liittämistä Neuvostoliittoon. Tutkija Nikonovin kannattaisi vie-

lä kaivella arkistoja, jos niistä sattuisi löytymään Ribbentrop-sopimus ja salainen pöytäkirja, jossa toverukset Ribbentrop ja Molotov sopivat Euroopan uudelleenjaosta takapiruinaan Joe-setä ja Aatu-serkku, sekä talvisodan aloittamiseen liittyvä perustelu Suomen vapauttamisesta, kun 30.11.1939 perustettu Terijoen hallitus teki ystävyys- ja avunantosopimuksen Neuvostoliiton kanssa.

Nikonov muisteli isoisänsä olleen lämmin ja huolehtiva, mutta vaativa ja tiukka. Molotov joutui lähtemään Mongoliaan pakko-siirtolaiseksi, kun valta

Neuvostoliitossa vaihtui. Hänelle jäi kirjoitusoikeus. Hän kirjoitteli uusille valtiaille ja antoi heille hyviä neuvoja. Sen verran Neuvostoliitto oli muuttunut, ettei häntä laitettu hautaan tai Siperiaan, kuten hänen vallassa-oloaikanaan tehtiin. Hän pääsi myös myöhemmin palaamaan.

Varmaan monikaan ei ole lukenut sellaista kirjaa kuin Matka Neuvostoliitto-Suomessa, jonka on vuonna 1984 tuottanut Joulukuun ryhmä. Kirja ei ole totta, mutta voisiko se olla. Suomenlahden eteläpuolella se oli aikoinaan totta.

Kalevi Kokko
Ulvila

Mie ihmettelen!

Suomen Itsenäisyyden juhlarahasto Sitra julkisti 8.9. Suomen Venäjä-taloustalustategian. Lehdistötiedote kertoo julkaisun tavoitteista. Otan muutamia esimerkkejä.

Raportti vähättelee valtiojohtomme julkisia ponnisteluja. Jo vuonna 1992 Suomi solmi Venäjän kanssa lähialueyhteistyösopimuksen. Sen jälkeen lähialueyhteistyötä on Suomen toimesta rahoitettu yli 1,1 miljardilla eurolla, josta Venäjän kokonaisosuus on ollut noin 750 miljoonaa euroa. Ei tällaista pienen

maan kokonaislahjoitusta suurelle ja rikkaalle maalle voida pitää kovin pienenä ponnisteluna. Mitä hyötyä tästä lahjoituksesta lopulta on ollut, sitä ei kukaan ole vielä kyennyt osoittamaan.

Edellä olevan johdosta kysynkin teiltä, jotka käytte usein lahjoinenne ystävien luona kylässä, kalastamassa (Kalakurjet) ja liikutte Kurkijoen alueella useasti, onko siellä teiden kunto parantunut ja elintaso yleisesti kohentunut.

Toinen asia, jota ihmettelen, on se, kun Suomi rahoittaa muun muassa Ne-

van veden laadun parantamista ja Pietarin jätevedenpuhdistamojen rakentamista jne. En ole koskaan huomannut, että Venäjä rahoittaisi esimerkiksi Helsingin jätevesihuoltoa tai Turun ja Tampereen vedenpuhdistamoja jne. Rahoittaminen on mielestäni kovin yksipuolistista.

Kolmas asia, jota ihmettelen, on se, kun Suomi maksoi Englannille vuonna 2004 EU:n jäsenmaksuja 133 miljoonaa euroa. Miksi ihmeessä? Selityskin löytyy. EU:n alkuaikoina Englannin naispääministeri anoi vapautusta EU:n jäsenmaksuista. Saksa, Ranska ja Italia ei sellaiseen suostuneet, mutta suostui-

vat kuitenkin siihen, että Englanti maksaa jäsenmaksustaan itse kaksi kolmasosaa ja muuta jäsenmaat maksavat yhteisesti loput. Siitä tuli vuonna 2004 Suomen osuudeksi 133 miljoonaa euroa.

On huomattava, että Suomen oma EU-maksu nousee uusien jäsenmaiden myötä. Ihmettelen, kuinkahan kauan Suomi pystyy kaikki maksunsa maksamaan ilman, että itse saa niistä mitään hyötyä.

Ajatelkaapa, Venäjän ja EU:n fanit, asiaa. Terveisin

Uimosen Eino
Turusta

Joulupukin hovimaalari Pekka Vuori

Näyttely Suomen Kivikeskuksessa Juuassa 15.11.2005-14.1.2006

Japanissa asti mainetta niittäneen kuvittajamestari Pekka Vuoren jouluaiheisten kuvien näyttely avattiin 15.11. Suomen Kivikeskuksen näyttelytiloissa Juuassa. Näyttely virittää katsojansa hellyttäviin joulutunnelmiin. Vuoden vaihteessa näyttely laajenee esittelemään Pekka Vuoren monipuolista käden jälkeä laajemmin.

Pekka Vuori, s.1935, on maamme tunnetuimpia ja menestyneimpiä kuvittajia. Hänen veikeät piirroksensa Korvatunturi-kirjastaan on tullut maailmanmenestys. Kirja on käännetty englanniksi, ja japaniksi siitä on tehty kaksi versiota.

Kirjasta on tehty myös dvd-editio. Joulukuvillaan Pekka Vuori on tehnyt Suomea tunnetuksi Japanissa ja auttanut siten jopa suomalaisten yritysten ja tuotteiden pääsyä Japanin markkinoille. Kuvittajamme kutsuttiin vuonna 1997 suunnittelemaan jouluilme

japanilaiselle tavarataloketjulle. Sen jälkeen Pekan tontut ovat seikkailleet vuosittain kolmen suuren tavarataloketjun ilmoituksissa, jättijulisteissa, kasseissa, lahjoissa, käärepapereissa, puhelinkorteissa ja viinipullojen etiketeissä.

Pekan joulukuvat ovat saaneet Japanissa lämpimän vastaanoton. Voidaan jopa puhua läpimurrosta. Japanilaiset ovat haltioituneet kuvien välittämästä suomalaisesta jouluperinteestä ja tunnelmista, eikä ihme, sillä japanilaisessa sielunmaisemassa on sanottu olevan paljon samaa kuin meissä suomalaisissa.

Japanilaiset ovat myös sarjakuvien ja animaatioelokuvien, manga ja animan, suurseurustajia. Länsimaalaisille manga ja anima jäävät usein etäisiksi, mutta Pekan sympaattiset kuvat aukeavat japanilaisille täysillä ja saavat heidät joulun odotuksen herkehtymään uskomaa, tai ainakin toivomaan, että Korvatunturin tarumaailma on todella olemassa. Pekan kädentaidot ja perinteisestä grafiikasta ammentava tyyli ovat myös puhutteleva vastavoima aikamme tietokoneavusteis-

Jouluposti on tyypillistä Pekka Vuoren käden jälkeä.

selle kuvitukselle.

Pekka Vuori kutsuu itseään kuvittajaksi, mutta yhtä hyvin nimike voisi olla taiteilija. Toimittaja Eino Leino kirjoitti muuta-

ma vuosi sitten Suomen Kuvalehdessä: "Pekka Vuoren suurilevikkisin työ on jo vuodelta 1968, Suomen ensimmäinen Unicef-joulukortti. Sitä on levinnyt

maailmalla noin kuusi miljoonaa kappaletta. Muut kortit olivat Salvador Dalin ja Oscar Kokoschkan käsialaa, joten herra Vuori on hyvässä seurassa." Eino Leinon kirjoittaman jutun otsikkona oli osuvasti Joulupukin hovimaalari.

Vaikka joulu on ollut viime vuosina Pekka Vuoren näkyvin aihe, hänen tuotantonsa on laaja-alaista. Pekka Vuoren kynästä on syntynyt 28 kirjankuvitusta, lukematon määrä joulukortteja, lehtipiirroksia, karikatyyreja, kirjankansia, postimerkkejä ja taidegrafiikkaa.

Pääkaupunkiseudun väki tuntee Pekka Vuoren Helsingin Sanomien mehevänä kuvittajana. Tavanomaisesta poikkeavia töitä ovat kuvitus Suomen perustuslakiin, kuvitussarja tunnetuista suomalaisista Ulkoasiainministeriölle ja joulupostimerkit Suomen Postille.

Pekka Vuorella on ollut neljätoista omaa maalaus- ja kuvitusnäyttelyä Suomessa ja neljä yksityisnäyttelyä Japanissa. Lisäksi hän on osallistunut moniin yhteisnäyttelyihin sekä kotimaassa että maa-

ilmalla. Kuvittajamestariimme on myös voittanut kymmenittäin palkintoja, joista merkittävimmät ovat Rudolf Koivun palkinnot vuosina 1972 ja 1982, Valtion taideedustajapalkinnot vuosina 1972 ja 1983, Vuoden graafikko -palkinto 1987, Kirjallisuuden valtionpalkinto 1988 ja Grafian Platinahuippu 2002.

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. kesäkuussa
2. kaksi poikaa
3. Haagissa
4. Loviisan
5. viisi kertaa
6. joulukuussa
7. Tanskalle
8. 432 kappaletta
9. Josip Broz
10. oli Mannerheimin tuntulevyn numero

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950, Oikokatu 3
Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan Aluesairaala

Asianajaja

ASIANAJAJA on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalehti 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Asianajaja, varat. Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Nieminen
varatuomari Anne Röppänen
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Erikoishammasteknikko

EHT-
liiton
jäsen

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

Tarjoukset voimassa: pe – la 18 – 19.11.

Saksitut hinnat!

Atria Hunajamarinoidut
broilerin fileesvikaleet
400 g (748 kg)

2,99 rasia

Suomalainen
naudan
paisti-
jauheliha

5,80 kg

TORSTAI - PERJANTAI
Suomalainen
Superior kirjolohi

3,99 kg

Poutun Hunajainen Unikasler
n. 1,2 kg

3,49 kg

Ingman Pohjanpoika juusto
1 kg

5,99 pkt

Alko
762 2062

nonstop parturi
040-765 7028

Naisellista muotia
Loimaa
762 2848

Kahvila
762 4432

LOP-
Kultapiste
763 2150

Olgatar
762 1413

Ritvan
ja Olin
Ei-
keititö
76368520

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18, su 12-21

Ruokakauppa
Sinun makuusi

SPAR

Muistathan ilmoittajamme!

LOIMAAN VIIALAN KONDITORIA-KAHVIO

Kauppalehti 2, puh. 763 2001
Avoinna: Ma - pe 8.30-17

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921
luotettavaa ja yksilöllistä
palvelua

LOIMAAN KIVI
PUHELIN (02) 760 511

